

2014

پرسشنامه انگیزه‌ی انجام کار
در کودکان (نسخه 2.1)

*PEDIATRIC
VOLITIONAL
QUESTIONNAIRE
(PVQ)*

Version 2.1

مترجم:

ابراهیم پیشیاره¹

فرزانه یزدانی²

1. دکترای علوم اعصاب
شناختی، کارشناسی ارشد
کاردرمانی، استادیار، عضو
گروه آموزشی کاردرمانی،
دانشگاه علوم بهزیستی و
توانبخشی، تهران، ایران.

2. دانشگاه بروکس آکسفورد،
انگلستان.

زیر نظر و راهنمایی: فرزانه یزدانی (PhD.OTR)
کلیه حقوق نشر و تکثیر محفوظ © فرزانه یزدانی

فهرست

بخش نخست

5	مقدمه
6	اهداف
6	جامعه هدف
7	تاریخچه ایجاد و توسعه پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان
8	مبانی مفهومی پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان
8	انگیزه ی انجام کار
9	عاملیت فردی
9	ارزش ها
10	علائق
10	محیط
	مراحل تکامل انگیزه ی انجام کار
11	کاوش و شناسایی
12	تلاش و کسب شایستگی
12	انجام عمل و موفقیت
	ملاحظات فرهنگی هنگام استفاده از پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان
13	فرهنگ
14	نفوذ و استیلای عوامل فرهنگی بر انگیزه ی انجام کار
15	پیشنهادات
	بکارگیری پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان
19	مرور و بررسی
19	زمینه / محیط
20	زمان
20	راهنمایی ها و انجام آزمایشی پرسشنامه
	دستوالعمل ها جهت امتیازدهی شاخصه های رفتاری
23	بروز کنجکاو
24	اعمال آغازین

25	اولویت ها و ترجیح دادن ها
26	تلاش برای تاثیرگذاری
27	تلاش برای پرداختن به موارد جدید
28	تداوم و استمرار در کار
30	تکلیف محور بودن
31	ابراز رضایت از مهارت
33	تمرین برای کسب مهارت
34	تلاش برای حل مشکل
36	پیگیری فعالیت تا پایان و تکمیل آن
37	استقبال از چالش ها
38	سازماندهی و اداره یا اصلاح محیط
39	استفاده از تخیل و قدرت تصویرسازی های ذهنی
40	ارزیابی محیط
40	فضاها
41	اشیاء
41	محیط اجتماعی
42	شکلهای پرداختن به کار/ تکالیف
	استفاده از پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان بمنظور هماهنگ نمودن اهداف و برنامه ریزی مداخلات
43	درمانی
44	مطالعه موردی : کارینا
44	آشنایی با کارینا
46	الزام بررسی و ارزیابی
47	دلایل منطقی برای استفاده از پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان
48	مشاهده بالینی نخست
49	امتیازدهی نخستین مشاهده بالینی
51	مشاهده بالینی دوم
53	امتیازدهی دومین مشاهده بالینی
55	ارزیابی محیط
57	تفسیر امتیازات حاصله در پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان

58	هماهنگ نمودن اهداف و برنامه ریزی مداخلات درمانی
59	نتایج حاصله
60	منابع و مأخذ

بخش دوم

63	پیوست یک - جدول کسب مهارت پیوست دو - برگه های امتیاز دهی
66	فرم چکیده ارزیابی پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان (فرم یک)
67	فرم چکیده ارزیابی پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان (فرم دو)
68	فرم پیوستار انگیزه ی انجام کار پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان (فرم سه)
70	فرم ویژگی های محیطی

مقدمه

" پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان " ، یک ابزار ارزیابی مشاهده ای¹ است که انگیزه در کودک را مورد بررسی قرار میدهد و بر پایه مدل " موهو"² طراحی گردیده است. پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان بر اساس ضبط³ دقیق نحوه بروز واکنشهای کودک و همچنین اعمال و کارهای کودک در محیط بینشی نسبت به انگیزه های درونی وی فراهم می آورد . پرسشنامه مذکور در مورد شیوه ایی که محیط موجب تقویت و ارتقاء یا تضعیف انگیزه ی انجام کار⁴ کودک میشود ، اطلاعاتی را ارائه می کند.

پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان را کاردرمانگران یا سایر متخصصین در حیطه انگیزه کودک میتوانند مورد استفاده قرار دهند. پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان دارای یک معیار امتیازدهی⁵ است که شامل چهارده شاخص رفتاری⁶ و همچنین یک فرم ویژگیهای محیطی⁷ است.

بسیاری از ابزارهای ارزیابی انگیزه ی انجام کار کودکان وجود دارند که از شیوه های مصاحبه⁸ ، سیاهه⁹، پرسشنامه های خودگزارشی¹⁰ و یا آزمونهای بازی ساختارمند¹¹ استفاده می کنند و بر مهارتهای شناختی¹² و کلامی¹³ کودک تکیه دارند. پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان از طریق مشاهده¹⁴ به ارزیابی انگیزه ی انجام کار کودک می پردازد و همین امر سبب شده است که این پرسشنامه به صورت یک ابزار موثر و مناسب برای بررسی و ارزیابی کلیه کودکان صرفنظر از توانمندی های آنها درآید. پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان بمنظور کمک و تشریح مساعی در انجام ارزیابی همه جانبه¹⁵ و فراگیر عملکرد¹⁶ کودکان طراحی گردیده است.

این دفترچه راهنما¹⁷ به بحث پیرامون مفهوم انگیزه ی انجام کار ، مبانی نظری زیربنایی این ارزیابی و ارائه راهکارهایی برای بکارگیری و استفاده از پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان می پردازد. به متخصصینی که می خواهند این پرسشنامه را مورد استفاده قرار دهند ، توصیه میگردد تا در ابتدا خودشان با این دفترچه راهنما آشنا گردند و راهنمایی های ارائه شده را پیگیری کنند و انجام دهند.

¹ Observational

² MOHO: Model of Human Occupation

³ Capturing

⁴ Volition

⁵ Rating Scale

⁶ Behavioural indicator

⁷ Environmental Characteristics Form

⁸ Interview

⁹ Checklist

¹⁰ Self-report

¹¹ Structured play test

¹² Cognitive skills

¹³ Verbal

¹⁴ Observation

¹⁵ Comprehensive

¹⁶ Performance

¹⁷ Manual

هدف

پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان بمنظور بررسی و ارزیابی مولفه های متشکله و ارکان انگیزه ی انجام کار در کودکان، نوجوانان و یا کودکان مبتلا به محدودیتهای بارز و محسوس در جنبه توانمندی های شناختی ، کلامی و یا جسمانی طراحی گردیده است. این پرسشنامه هم الگوهای رفتاری مربوط به انگیزه و هم عوامل محیطی تاثیرگذار بر انگیزه ی انجام کار را مورد بررسی و ارزیابی قرار می دهد.

اهداف :

اهداف پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان را میتوان در مواردی نظیر آنچه در ذیل آورده شده است ، بطور خلاصه بیان نمود:

1. فراهم نمودن امکان مشاهده رفتاری مرتبط با انگیزه ی انجام کار و امتیازدهی آنها بطوری که بتوان این پرسشنامه را در قالبی تلفیقی و هماهنگ با سایر ارزیابی های دیگر بمنظور ایجاد درک و استنباط کل نگر و جامع بکار برد.
2. ارائه تصویری از انگیزه ی انجام کار کودک بر اساس مشاهده رفتارهای روزمره.
3. ارائه اطلاعات در خصوص نقاط قوت و ضعف انگیزشی کودک و همچنین نحوه تاثیر آنها بر رفتار قابل مشاهده کودک.
4. تعیین ویژگیهای محیطی که موجب تسهیل انگیزه ی انجام کار کودک می شوند یا با ایجاد مانع بر سر راه تحقق انگیزه ی انجام کار کودک سبب تعویق آن می شوند.
5. ارائه اطلاعات در خصوص فعالیتهایی که موجب بهینه سازی و به حداکثررسانی انگیزه ی انجام کار کودک می شوند.
6. ارائه اطلاعات مرتبط و مناسب جهت تکمیل طراحی برنامه ها و مداخلات درمانی.
7. همکاری و مشارکت در تکمیل و رشد اهداف آموزشی کلاسی و یا برنامه های آموزشی انفرادی.
8. عرضه و پیشنهاد ابزارهای نظارت بر کارآمدي راهکارهای مداخلات درمانی متعدد.
9. همکاری و مشارکت با کاردرمانگران و سایر متخصصین بمنظور تسهیل موثر انگیزه ی انجام کار در کودکان.
10. فراهم نمودن شرایط جهت حمایت و استفاده از گزارشهای والدین و آموزگاران در ارتباط با انگیزه ی انجام کار کودک.

جامعه هدف

در ابتدا پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان بمنظور استفاده کودکان در دامنه سنی دو تا هفت سال طراحی گردید. این پرسشنامه در کودکان مبتلا به ناتوانی ها و همچنین کودک هنجار مورد استفاده قرار گرفته است. جامعه هدف دربردارنده يك طیف و پیوستاری از ناتوانایی هاست از کودکان مبتلا به محدودیتهای بسیار اندک و خفیف تا مبتلایان به محدودیتهای جسمانی و شناختی بارز و محسوس.

از جنبه کاربرد بالینی ، درمانگران پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان را در کودکان و نوجوانانی که از لحاظ سن تقویمی بزرگتر شده اند ولي همچنان عملکرد آنها در سطح پائینتری نسبت به سن رشدی شان باقی مانده است ، مطلوب و متناسب یافته اند.

تاریخچه ایجاد و توسعه پرسشنامه انگیزه‌ی انجام کار در کودکان

مبدا و منشاء " پرسشنامه انگیزه‌ی انجام کار در کودکان" به زمان تکمیل و توسعه پرسشنامه انگیزه‌ی انجام کار¹⁸ در سال 1998 بازمیگردد. این سیستم امتیازدهی شامل چهارده شاخص می باشد که از فرم مربوط به بزرگسالان اقتباس گردیده و توسعه یافته است (گی یست¹⁹، کیل هافنر²⁰، 1998). گی یست (1998) برای نخستین بار پرسشنامه انگیزه‌ی انجام کار در کودکان را با استفاده از روش "تجزیه و تحلیل راش"²¹ مورد بررسی قرار داد. در پژوهش بعدی، اندرسون²² (1998) این ابزار را در یک نمونه‌ی تلفیقی از کودکان مورد بررسی و مطالعه قرار داد که در این جامعه مورد بررسی کودکان مبتلا به ناتوانی نیز وجود داشتند. نتایج حاصل از هر دو این پژوهش‌ها حاکی از این بود که پرسشنامه انگیزه‌ی انجام کار در کودکان، ابزاری معتبر جهت تفسیر رفتارهای مرتبط با انگیزه‌ی انجام کار در کودکان مبتلا به انواع و اقسام طیف و گستره ناتوانایی‌ها می باشد. بر پایه نتایج تحقیقات و استفاده مکرر از این دفترچه راهنما، نسخه دوم دفترچه راهنما بعنوان آخرین نسخه بازبینی شده بسیار تکمیل شده است. برخی از این پسخوراندها²³ در این دفترچه راهنما در قالب گنجانیدن شاخصه‌های دقیق و واضح برای امتیازدهی بشمار میروند و همچنین یک شکل بسیار خطی و مستقیم²⁴ تری از ثبت اطلاعات درباره محیط را ترسیم می نمایند. اخیراً اندرسون، کیل هافنر و لای²⁵ (2005) شاخص‌های پرسشنامه انگیزه‌ی انجام کار در کودکان را بعنوان آیتم‌های بیانگر ساختار انگیزه‌ی انجام کار و بازتاب زنجیروار انگیزه‌ی انجام کار در مواردی نظیر کاوش²⁶ و شناسایی، تلاش و کسب شایستگی²⁷، انجام عمل و موفقیت²⁸ تاکید کردند. علاوه بر اینها، دیده شده است که محیط‌هایی نظیر کلاسهای درس، زمین بازی و اتاق بازی جملگی میتوانند بعنوان بافتار²⁹‌های مناسب جهت ارزیابی انگیزه‌ی انجام کار در نظر گرفته شوند. بمنظور کسب و دستیابی به آخرین اطلاعات به روز در مورد تحقیقات درباره پرسشنامه انگیزه‌ی انجام کار در کودکان، لطفاً به پایگاه اینترنتی "موهو" که آدرس آن در زیر همین صفحه نوشته شده است مراجعه فرمائید.

www.moho-irm.uic.edu

¹⁸ Volitional Questionnaire (VQ)

¹⁹ Geist

²⁰ Kielhofner

²¹ Rosch Analysis

²² Anderson

²³ Feedback

²⁴ Streamlined

²⁵ Lai

²⁶ Exploration

²⁷ Competency

²⁸ Achievement

²⁹ Context

مبانی مفهومی پرسشنامه انگیزه‌ی انجام کار در کودکان

مدل " موهو " انسان را بعنوان يك سیستم دارای سه مولفه بهم مرتبط و برهم تاثیرگذار در نظر میگیرد که این مولفه ها عبارتند از انگیزه ی انجام کار³⁰، عادت کردن و خوگیری³¹، ظرفیت و توانایی عملکرد³² (کیل هافنر ، 2008). کنش و واکنش³³ بین این سه مولفه مذکور جریانی پیوسته و مستمر است که این امر موجب تغییراتی می شود و به نوبه خود سازماندهی سیستم انسان را در مورد رفتارهای هدایت و جهت دهی می نماید. این تاثیرات متقابل تعاملی در داخل بافتار محیطی فرد رخ می دهد.

انگیزه ی انجام کار

انگیزه ی انجام کار به عوامل انگیزشی³⁴ مشغول شدن به انجام کار³⁵ اشاره دارد. در دوران کودکی، رفتارهای اشتغالی شامل بازی و فعالیتهای فرحبخش³⁶، آموزش، سایر فعالیتهای مولد³⁷ و فعالیتهای روزمره زندگی می شود. بر اساس مشاهده رفتارهای اشتغالی، میتوان دریافت که چگونه يك کودک پیش بینی³⁸ می نماید، چگونه تخمین میزند، چگونه انتخاب³⁹ می کند، چگونه تجربه⁴⁰ می نماید و چگونه رفتارها را تفسیر⁴¹ می کند. انگیزه ی انجام کار را میتوان بعنوان الگوی افکار و احساساتی توصیف نمود که زمینه ساز میشوند تا فرد قادر به تخمین و پیش بینی، انتخاب، تجربه و تفسیر رفتار شود. انگیزه ی انجام کار با آنچه که برای فرد مهم تلقی می شود (ارزش⁴² ها)، سودمندی و ظرفیت و توانایی فردی (عاملیت فردی⁴³) و آنچه که برای فرد لذتبخش است (علائق⁴⁴) وابستگی و ارتباط عمیق دارد. عاملیت فردی، ارزش ها و علائق کاملاً با یکدیگر مرتبط هستند و با یکدیگر مجموعه ای مشتمل بر محتوای احساسات و افکار کودک را تشکیل میدهند تا راجع به پرداختن به يك فعالیت تصمیم بگیرد. این حیطه ها کاملاً مرتبط و منوط به این امر است که کودک انجام آن عمل را به چه میزانی در دنیای بیرونی لازم و مفید بداند، برای آن اهمیت قائل شود، و همچنین اینکه انجام آن عمل را لذتبخش و رضایتبخش⁴⁵ بداند. مولفه های سه گانه انگیزه ی انجام کار بیانگر ارتباطات مستمر و بهم پیوسته ای است که ویژگیهای تفکر و احساس را در مورد " انجام عمل⁴⁶" و فعالیت مشخص می کند. (کیل هافنر ، 2008). بطور مثال، کیل هافنر دلایل زیر را جهت تبیین علل انجام کار توسط کودک ارائه نموده است:

1. کودک به توانایی خودش در مورد انجام فعالیت اطمینان دارد (عاملیت فردی)

³⁰ Volition

³¹ Habituation

³² Performance capacity

³³ Interplay

³⁴ Motivation

³⁵ Occupation

³⁶ Leisure

³⁷ Productive

³⁸ Anticipate

³⁹ Choose

⁴⁰ Experience

⁴¹ Interpret

⁴² Values

⁴³ Personal Causation

⁴⁴ Interest

⁴⁵ satisfying

⁴⁶ Doing

2. كودك احساس مي كند كه اين فعاليت اهميت دارد (ارزش)

3. كودك آن فعاليت را دوست دارد (علاقه).

ضروري و الزامي نيست كه در هر " مشاهده " بطور كاملا دقيق مشخص شود كه كداميك از مولفه های انگیزه ی انجام كار دارد عمل مي كند بلكه "مشاهده خوب"⁴⁷ مقداري اطلاعات را در رابطه با هر يك از اين مولفه ها ارائه خواهد نمود. اين اطلاعات به نوبه خود ميتوانند در طراحي مداخله و امكانات و حمايتهاي محيطي براي كودك بسيار ارزشمند باشند.

عاملیت فردی

عاملیت فردی بر حس صلاحیت⁴⁸ و كفايت فرد و تاثير گذاري⁴⁹ وي دلالت دارد(كيل هافنر ، 2008). عاملیت فردی بر عوامل انگیزاننده رفتار فرد تاثير مهمي مي گذارد و شامل دو جنبه مي باشد . جنبه نخست عبارت است از " حس ظرفیت و توانمندی فرد"⁵⁰ كه در حقيقت يك خودارزيابي⁵¹ از توانايي هاي جسمي، توانمندی هاي هوشي و قابليت هاي اجتماعي است(هارتر ، 1983، 1985 و هارتر و كانل 1984). جنبه دوم عبارتست از تاثيرگذاري خويشتن⁵². اين جنبه دوم شامل افكار و احساساتي است كه فرد در رابطه با تصورش نسبت به ميزان سودمندی و تاثيرگذاري خود در بكارگيري توانايي هاي فرديش جهت دستيابي به نتايج دلخواه دارد. (روتر ، 1960: لفقورت ، 1981). نيازى نيست كه عاملیت فردی حتما به صورت مهارت در كلام و بكارگيري لغات و واژه ها بيان گردد . همه افرادی كه توانمندی و صلاحیت جهت انجام يك فعاليت را در خود احساس می کنند بطور معمول بدنبال شرايط چالش برانگيزترى هستند كه در آن مشكلات و معضلات پيچيده ترى بوجود می آيد كه بايد به حل آنها همت گمارد. از طرف ديگر، زمانيكه فرد يك تكليف جديد را ياد ميگيرد ، اين امر ميتواند موجب شود كه حس توانمندی و كارآمدی همراه با مهارت و تسلط بر توانايي هايش رشد پيدا كند. بطور مثال ، كودكى كه در زمينه توانمندی های حرکتی⁵³ اش احساس كفايت و كارآمدی می كند تلاش می كند تا با استفاده از يك اسباب بازی سازه ای⁵⁴ (منظور اسباب بازی های هستند كه با آنها ميتوان اشيايی را ساخت) طرحهای بدیع و نوآورانه تر را بيافريند.

همچنين در حالتی مشابه قضيه فوق ، كودكى كه احساس كارآمدی و شايستگی در مهارتهای اجتماعي اش می كند تلاش خواهد نمود تا با ساير كودكان دور و برش تعامل داشته باشد و بتواند از طريق روابطی بيشتر و شايد صميمانه تر از يك آشنایي اوليه و تعاملات اجتماعي معمول بر آنها تسلط يابد .

بنابراين بايد در خاطر داشت هرچند كه عاملیت فردی امری است كه بطور درونی احساس می شود و جزء باورهای فرد تلقی می گردد ولی عاملیت فردی بر رفتارهای مشهود و ملموس بیرونی فرد تاثير می گذارد.

ارزشها

ارزشها عبارتند از يك مجموعه ی هماهنگ از اعتقادات و باورهای نهادينه شده درونی فرد كه موجب شكل گيري مواردی می شوند كه برای فرد مهم و معنادار جلوه می كنند تا فرد آنها را انجام دهد(كيل هافنر ، 2008).

⁴⁷ Good Observation

⁴⁸ competence

⁴⁹ effectiveness

⁵⁰ Personal capacity

⁵¹ Self-assessment

⁵² Self-efficacy

⁵³ Motor ability

⁵⁴ Constructional toy

ارزشها به توصیف و تبیین مواردی نظیر این می پردازند که چه کاری ارزش انجام دادن دارد، چگونه و به چه نحوی بهتر است که این کار را انجام داد، چه آرزوها و آملی سزاوار و شایسته این هستند که تلاش کرد تا محقق شوند و جامه عمل بپوشند. مواردی پایه ای و بنیادی نظیر حس امنیت⁵⁵، ارزش گذاری و تقدیر توسط دیگران⁵⁶، احساسات مثبت⁵⁷ راجع به خویشتن، و داشتن کنترل نسبی بر روی شرایط محیط پیرامونی را میتوان از جمله ارزشهای مهم در نظر گرفت. بطور مثال، کودکی که ارزش گذاری و تقدیر شدن توسط دیگران را بعنوان ارزش تلقی می کند ممکن است متعاقب انجام و اتمام موفقیت آمیز یک تکلیف منتظر تعریف و تمجید، مشوق ها یا تقویت کننده⁵⁸ ها باشد. تقویت کننده ها را در مواردی نظیر توجه دیگران⁵⁹، پسخورندهای کلامی⁶⁰ و یا کلمات و اظهار نظرهای تمجیدگونه⁶¹ جستجو نمود.

علائق

علائق به آنچه که فرد انجام آنرا لذتبخش و یا رضایتبخش میداند و یا آنچه که از پرداختن و مشغول شدن به آن تجربه شادی و رضایت در فرد حاصل میشود، اشاره دارد. علائق هم تمایلات⁶² ذاتی (نظیر گرایش⁶³ به لذت بردن از فعالیتهای جسمی یا ذهنی) و هم مواردی نظیر دوست داشتن های اکتسابی و تنفر⁶⁴ های اکتسابی را بازتاب می دهند. بطور معمول علائق در خصوص فعالیتهای، هنگامیکه همراه با کسب موفقیت و رضایت و شادی کودک باشند توسعه و بهبود می یابند. تجربه و آگاهی از لذتبخش بودن یک فعالیت سبب می گردد تا یک تمایل و پیش بینی در مورد رضایتمندی های متعاقب آن بوجود آید. بطور کلی، مشاهده علائق بسیار آسان است زیرا این امور باعث برانگیخته شدن علائم جسمی حاکی از پیش بینی های مثبت و لذت بردن می شوند (نظیر لبخند زدن، کف زدن⁶⁵، انجام حرکات پر شور⁶⁶، پرداختن فعال به کار⁶⁷).

محیط

انگیزه ی انجام کار هم از طریق خویشتن درونی فرد⁶⁸ تحت تاثیر و نفوذ قرار می گیرد و هم از طریق ویژگیهای محیط. کودکان در تمام محیط ها بطور یکسان برانگیخته و تحریک نمی شوند. بنابراین، در هنگام ارزیابی انگیزه ی انجام کار، ثبت و توجه به این نکته که محیط چگونه و به چه شکلی بر رفتارهای فرد تاثیر می گذارد بسیار اهمیت دارد. منظور از محیط عبارتست از مجموعه ای شامل فضاها⁶⁹، اشیاء⁷⁰، محیط اجتماعی⁷¹، شکل های مختلف پرداختن به فعالیت و اشتغال به امور⁷².

⁵⁵security
⁵⁶acknowledgment
⁵⁷positive feelings
⁵⁸Reinforcement
⁵⁹others' attention
⁶⁰verbal feedback
⁶¹expressions
⁶²disposition
⁶³tendency
⁶⁴dislike
⁶⁵clapping
⁶⁶energetic action
⁶⁷involvement
⁶⁸child's inner self

فضاها را میتوان شامل خانه، کلاس درس، محیطهای فعالیت بالینی⁷³ (کلینیکی)، اتاق بازی یا زمین ورزش در نظر گرفت. اشیاء هم شامل اشیاء طبیعی و هم اشیاء مصنوع و ساخته شده⁷⁴ ایی می شوند که کودک به تعامل با آنها می پردازد. محیط اجتماعی شامل گروههای اجتماعی گوناگون و مختلفی است که در محیط پیرامون کودک حضور دارند (نظیر کودکان، بزرگسالان). شکلهای مختلف پرداختن به کار مشتمل بر توالی های منظم و قانونمند اعمال و رفتاری است که به آن فعالیتهای مشخص و موسوم به کار در حال انجام اطلاق می گردد.

بنابراین، در هنگام لحاظ نمودن نحوه تاثیر محیط بر انگیزه ی انجام کار، باید عواملی نظیر فضاها، محیطی، اشیاء، شکل های مختلف پرداختن به کار و همچنین بافتار اجتماعی را در نظر داشت زیرا که جملهگی آنها بر انگیزه ی انجام کار تاثیر گذار هستند. فرآیند تکامل انگیزه ی انجام کار از طریق سیر و گذر در یک پیوستار زنجیروار بهم پیوسته دارای مراحل مختلفی نظیر مرحله کاوش و شناسایی⁷⁵ و سپس مرحله تلاش و کسب شایستگی⁷⁶ را تا رسیدن به سر منزل مقصود یعنی مرحله انجام عمل و کسب موفقیت⁷⁷ در بر دارد. هر یک از مراحل آتی مرتبط و منوط به یک الزام و نیاز بیشتری جهت کنترل بر محیط فرد می باشد. مفاهیم زیربنایی و بنیادین مفهومی این فرآیند نخستین بار توسط ری یلی⁷⁸ (1971) در بررسی پیرامون موضوع ضرورت رفتار بازی⁷⁹ در توالی تکاملی مطرح گردید و همچنین از مفهوم مورد نظر کیل هافنر⁸⁰ (2008) در مورد پیوستار سیر تغییر رفتار اشتغالی⁸¹ اقتباس گردید.

کاوش و شناسایی

کاوش و شناسایی بر مرحله ای اشاره دارد که کودکان در آن مرحله تمایل خود را به تعامل با محیط در راستای تامین هدف تجربه حسی و کسب رضایتمندی⁸² بروز می دهند. این مرحله حاکی از علاقمندی کودک به محیط و همچنین نیاز به انجام اکتشاف ها و تجسس هایی در ارتباط با محیط پیرامونش می باشد.

کاوش و شناسایی در محیط های رخ می دهد که بطور نسبی ایمن و جالب باشند. بنابراین هدف این مرحله " اکتشاف و تجسس⁸³ " است در حالیکه خطر شکست و ناامیدی وجود ندارد.

شاخصهای بیانگر مرحله " کاوش و شناسایی " در ارتباط با انگیزه ی انجام کار عبارتند از :

- ✓ بروز کنجکاوی
- ✓ اعمال آغازین
- ✓ اولویت ها و ترجیح دادن ها⁸⁴ مورد علاقه

⁶⁹ spaces

⁷⁰ objects,

⁷¹ social environment

⁷² occupational forms

⁷³ clinical settings

⁷⁴ fabricated things

⁷⁵ Exploration

⁷⁶ Competency

⁷⁷ Achievement

⁷⁸ Reilly

⁷⁹ play behavior

⁸⁰ Kielhofner

⁸¹ Occupational change

⁸² pleasure

⁸³ discovery

✓ تلاش برای تأثیر گذاری⁸⁵

✓ تلاش برای پرداختن به موارد جدید

مرحله تلاش و کسب شایستگی

این مرحله به برهه⁸⁶ ای اشاره دارد که کودکان فعالانه آغاز به ساخت شیوه هایی نوین و جدید در مورد انجام اعمال مد نظر می کنند که این شیوه های جدید را در مرحله قبلی (مرحله کاوش و شناسایی) از طریق اکتشاف ها و تجسس ها کسب نموده اند. ویژگی بارز و صفت مشخصه این مرحله را میتوان انگیزه⁸⁷ و اشتیاق برای تعامل فعال⁸⁸ با محیط و تأثیرگذاری بر آن دانست. مرحله تلاش و کسب شایستگی به کودکان یک حس بالنده ای نسبت به کنترل فردی ارائه می نماید. نقطه تمرکز کودکان در این مرحله عبارتست از عملکرد رضایتبخش مستمر و پیوسته، که این امر از ممارست مکرر⁸⁹ حاصل می گردد.

در این مرحله معیارها و هنجارهای⁹⁰ خودساخته⁹¹ ای برای ارزیابی عملکرد بوجود می آید.

شاخصهای بیانگر مرحله "تلاش و کسب شایستگی" در ارتباط با انگیزه ی انجام کار عبارتند از :

✓ تداوم و استمرار در کار

✓ تکلیف محور بودن

✓ ابراز رضایت از مهارت

✓ تمرین برای کسب مهارت

✓ تلاش برای حل مشکل⁹²

انجام عمل و کسب موفقیت

این مرحله نشاندهنده برهه ای است که کودک در آن جهت کسب چیره دستی⁹³ در یک مهارت یا انجام یک تکلیف با کمترین میزان چالشهای نسبی همراه خواهد بود. این مرحله موجب بهم پیوستن و تلفیق⁹⁴ یادگیریهای اکتسابی⁹⁵ از دو مرحله پیشین می شود. این مرحله با تلاشها و کوششهای کودک بمنظور افزایش یا حفظ توانمندی هایش در بالاترین سطح ممکنه جهت واکنش در برابر انتظارات و توقعات محیطی نسبت به عملکرد وی مرتبط است. در این مرحله، کودک تلاش می کند تا در پایان به یک نتیجه قابل قبول مطابق با معیارها و هنجارهای کاربردی کسب موفقیت ها نائل گردد. لازم بذکر اینکه این

⁸⁴preferences

⁸⁵produce effects

⁸⁶stage

⁸⁷drive

⁸⁸actively interact

⁸⁹repeated practice

⁹⁰standard

⁹¹self-imposed

⁹²solve problem

⁹³master

⁹⁴incorporate

⁹⁵learning acquired

هنجارها یا توسط کودک انتخاب می شوند و یا اینکه توسط عوامل بیرونی به وی تحمیل می شوند. کودک علیرغم احتمال خطر شکست به کوشش ها و تلاشهای بی وقفه اش ادامه می دهد.

این مراحل سه گانه بطور گسترده ای مسیر تکامل انگیزه ی انجام کار را توصیف می کنند. تکامل انگیزه ی انجام کار در اساس شامل یک فرآیند پیچیده و مرکبی است که این مراحل سه گانه را در بر می گیرد بطوریکه این مراحل با یکدیگر همپوشانی دارند و روابط بین آنها بصورت درهم تنیده است. الگوی عملی⁹⁶ این اعمال ، افکار، و احساسات در هنگام پیشرفت کودک در مسیر این فرآیند تظاهر و نمود می یابند. لازم بذکر اینکه کلیه این نمادها برای هر کودک و در هر موقعیت کاملاً ویژه⁹⁷ و متمایز است.

شاخصهای بیانگر مرحله " انجام عمل و کسب موفقیت " در ارتباط با انگیزه ی انجام کار عبارتند از :

- ✓ پیگیری فعالیت تا پایان و تکمیل آن⁹⁸
- ✓ استقبال از چالش ها
- ✓ سازماندهی و اداره یا اصلاح محیط
- ✓ استفاده از تخیل و قدرت تصویرسازی های ذهنی⁹⁹

فرهنگ

دیدگاه " موهو" بر این مطلب صحه می گذارد که فرهنگ¹⁰⁰ بر انگیزه ی انجام کار تأثیری عمیق و اساسی دارد. فرهنگ را میتوان بدین صورت توصیف نمود که فرهنگ عبارت است از مجموعه ای از رفتارها ، عقاید ، ارزش ها ، هنجارها¹⁰¹ ، و آئین ها و رسوماتی است که گروهی از مردم بطور اشتراکی¹⁰² در آن نقش دارند و این امور از نسلی به نسل آینده منتقل می شود(آواد¹⁰³ ، 2003 : بلیک¹⁰⁴ و ویلز¹⁰⁵ ، 2007 : کیل هافنر¹⁰⁶ ، 2008).

فرهنگ کودک به مواردی نظیر نژاد و قومیت¹⁰⁷ ، جنسیت¹⁰⁸ ، سن ، خانواده ، تحصیلات ، مذهب، ملیت ، شرایط اقتصادی- اجتماعی¹⁰⁹ ، موقعیت مکانی و جغرافیایی ، و ناتوانی¹¹⁰ اش مرتبط است(باندر¹¹¹ ، مارتین¹¹² ، میراسل¹¹³ ، 2004 : کامپینها- باکوته¹¹⁴ ، 1999 : لین اینگر¹¹⁵ ، 1993 : پویورنل¹¹⁶ ، پائولانکا¹¹⁷ ، 2003).

⁹⁶ actual pattern
⁹⁷ unique
⁹⁸ Pursue
⁹⁹ imagination
¹⁰⁰ culture
¹⁰¹ norms
¹⁰² shared
¹⁰³ Awaad
¹⁰⁴ Black
¹⁰⁵ Wells
¹⁰⁶ Kielhofner
¹⁰⁷ ethnicity
¹⁰⁸ gender,
¹⁰⁹ socioeconomic status
¹¹⁰ disability
¹¹¹ Bonder
¹¹² Martin
¹¹³ Miracle

نفوذ و استیلای فرهنگ بر انگیزه ی انجام کار

فرآیند مربوط به انگیزه ی انجام کار در زمینه تخمین و پیش بینی ، انتخاب، تجربه، و تفسیر و تعبیر آنچه که فرد انجام میدهد در حیطه فرهنگ رخ میدهد و فرد بر اساس فرهنگ نسبت به این امور آگاهی حاصل می کند. فرهنگ در درون کودک نهادینه¹¹⁸ می شود و به هویت وجودی افراد و نحوه رفتارشان شکل میدهد.

بنابراین هنگام استفاده و کاربرد این پرسشنامه بسیار مهم است که نحوه تاثیرگذاری فرهنگ کودک و نحوه بروز شیوه های رفتاری مرتبط با انگیزه ی انجام کار کاملا تمایز و تشخیص داده شود. همچنین کسب اطمینان از عدم سوء تعبیر رفتارهای فرهنگی کودک بعنوان رفتارهای ارادی ، بسیار اهمیت دارد.

بعنوان نمونه در زمینه نحوه تاثیر فرهنگ بر انگیزه ی انجام کار ، تحقیقی در سال 1999 توسط لیبینگار و لیبیر انجام گرفت و بر طبق نتایج حاصله مشخص گردید که کودکان انگلیسی-آمریکایی بطور ذاتی در هنگامیکه گزینه های قابل انتخابشان توسط شخص دیگری برای آنها تعیین می گردید نسبت به زمانیکه خودشان گزینه های موردنظر را تعیین می کردند بسیار کمتر تحریک می شدند. هرچند کودکان آسیایی-آمریکایی در صورت انتخاب گزینه ها با استفاده از جدول اعداد مرجع مطمئن¹¹⁹ یا بوسیله کودکان همتایشان انجام می گرفت ، انگیزه ذاتی و غریزی تری را نشان میدادند.

در مورد شاخص " بروز اولویت بندی ها و ترجیح های مورد علاقه " ، ممکن است که کودک اسباب بازی را انتخاب نکند زیرا او منتظر میماند تا مادرش برای وی انتخاب نماید، زیرا وی نیز در این رفتار فرهنگی با مادرش مشترک است. در هنگام امتیازدهی رفتار این کودک ، بسیار از لحاظ فرهنگی قابل قبول تر است که تلاش کودک برای جستجوی نظر سایر افراد را بعنوان شیوه ای جهت بروز ابراز تمایل و انگیزه ی انجام کار هایش در نظر داشته باشیم.

بعنوان مثالی دیگر ، در بعضی از فرهنگ ها ابراز توانمندیهای کودک¹²⁰ بدون اجازه و درخواست بزرگسالان امر پسندیده ای محسوب نمی گردد. در چنین شرایطی ، کودکان باید منتظر بمانند تا افراد دیگر با بیان عباراتی نظیر " چه کاری انجام دادی؟ " یا " به من نشان بده که چکار کردی؟ " از آنها بخواهند تا مهارت و توانمندی شان را نمایش بدهند. در صورتیکه کودک پس از اینکه یک فرد بزرگسال از وی درخواست نمود ، اثر هنری خودش را مخفی کند و لبخند بزند ، این موضوع بعنوان نشانه ای از یک نیاز به " حمایت کلامی در پائین ترین سطح ممکنه¹²¹ " تعبیر و تفسیر خواهد شد. مطابق با هنجارهای فرهنگی ، درمانگر میتواند به این کودک مذکور امتیاز معادل " خود انگیزه¹²² " در معیار " ابراز رضایت از مهارت¹²³ " را بدهد.

¹¹⁴Campinha-Bacote

¹¹⁵Leininger

¹¹⁶Purnell

¹¹⁷Paulanka

¹¹⁸internalized

¹¹⁹trusted authority figures

¹²⁰show off

¹²¹minimal verbal assistance

¹²²Spontaneous

¹²³Expressing Mastery Pleasure

پیشنهادات

بسیار توصیه موکد می شود تا پیش از کاربرد و استفاده ی " پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان" درمانگر تلاش کند تا درباره تفاوت های فرهنگی موجود از افرادی که کودکان مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت، اطلاعاتی کسب نماید. در هنگام کاربرد این پرسشنامه ، درمانگر باید در مورد پرسش هایی که در جدول زیر فهرست شده اند فکر بکند. زیرا این پرسشها با مفاهیم و مبانی " موهو" در زمینه انگیزه ی انجام کار و محیط مطابقت داده شده اند.

مبانی و مفاهیم در
" موهو "

پرسشهایی که هنگام کاربرد " پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در
کودکان " باید در نظر داشت

انگیزه ی انجام کار (بطور عام)

- ❖ چه عامل فرهنگی وجود دارد که میتواند بر نحوه و شکل بروز رفتارهای مرتبط با انگیزه انجام کار کودک تاثیر بگذارد؟
- ❖ آیا این رفتار کودک مربوط به انگیزه ی انجام کار است یا مربوط به فرهنگ؟
- ❖ چگونه این عامل فرهنگی کودک بر نحوه تخمین و پیش بینی ، انتخاب، تجربه و تفسیر و تعبیر آنچه که انجام میدهد تاثیر می گذارد؟

- ✓ آیا این رفتارهای کودک بازتابی از ارزشهای فرهنگی وی هستند؟
- ✓ آیا من در حال مشاهده اعمال کودکی هستم که این رفتارها مطابق با فرهنگ وی هدفمند و مهم تلقی می شوند؟
- ✓ چه ارزشهایی برای خانواده این کودک راجع به فعالیتهای روزمره زندگی، کار ، تحصیلات و اوقات فراغت و مهارتهای خلاقیت بعنوان مانع و محدودیت تلقی می شوند؟

ارزشها

- ✚ آیا در حیطه فرهنگی این کودک ، ابراز رضایتمندی و لذت بردن از طریق انجام یک فعالیت مناسب و مطلوب بیان می شود؟
- ✚ آیا در حیطه فرهنگی این کودک ، داشتن علاقه بطور خاص و منحصر به یک شیء قابل قبول است یا هنجار موجود در این فرهنگ داشتن علاقه های متعدد است؟

علائق

آیا در حیطه فرهنگی این کودک ، شخص خاصی وجود دارد که علائق وی را توصیف نماید و به آن سر و شکل دهد؟

در حیطه فرهنگی این کودک ، بطور معمول چه سرگرمی¹²⁴ ها و تفریحاتی وجود دارند؟

- در حیطه فرهنگی این کودک ، چه شیوه مناسبی برای کودک جهت ابراز حس کسب شایستگی وجود دارد ؟
- چگونه فرهنگ کودک بر درک¹²⁵ او از نقش خودش در شیوه استفاده و بکارگیری توانایی هایش تاثیر می گذارد؟
- شیوه های مناسب و مطلوب مطابق با فرهنگ کودک جهت نفوذ بر محیط اجتماعی و فیزیکی اش کدامند؟

- آیا از لحاظ فرهنگی کودک با مولفه هایی نظیر فضاهای فیزیکی ، محیط اجتماعی ، و شکلهای مختلف پرداختن به کار یا اشتغال آشنایی دارد؟
- چه ارزشهایی این گروه فرهنگی کودک را در این فضای فیزیکی نگه می دارد؟
- چه اشیایی برای کودک برای استفاده در مواردی نظیر فعالیتهای روزمره زندگی ، کار، و بازی مناسب و مطلوب به شمار میروند؟
- برای کودک در این گروه فرهنگی چه شیوه هایی جهت برقراری ارتباط با همسالان و همتایانش وجود دارد به نحوی که وی در این رابطه در جایگاه مرجع و رهبر

عاملیت فردی

محیط

¹²⁴hobbies
¹²⁵Perception

گروه قرار بگیرد؟

- در محیط این گروه فرهنگی انتظار میرود که کودک در محیط های مختلف چه تکالیفی را انجام دهد؟
- در محیط این گروه فرهنگی چه نوع و به چه میزان منابع حمایت کننده های محیطی وجود دارند که استفاده از آنها مناسب و مطلوب تلقی می شود؟

پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان باید توسط متخصصین آشنا با رویکرد (مدل) موهو انجام شود. در هر جلسه ، آزمونگر (ارزیاب) یک مقیاس درجه بندی را در مورد کودک مربوطه تکمیل می کند و به ثبت اطلاعات کیفی¹²⁷ مرتبط با ویژگیهای محیط پیرامون کودک می پردازد.

در صورتیکه آزمونگر (ارزیاب) با کودک مذکور آشنایی داشته باشد، این امر موجب خواهد شد تا ارزیابی بهتر و کاربردی تری صورت پذیرد. این رفتارهای مورد بررسی میتواند مواردی نظیر بازیهای آزاد¹²⁸ ، فعالیتهای روزمره زندگی¹²⁹ و یا انجام تکالیف مدرسه ای¹³⁰ را دربر گیرد.

نکته ی مهمی که آزمونگر (ارزیاب) باید همواره در مد نظر داشته باشد اینست که " این تمایل¹³¹ و قصد و اراده کودک است که مورد ارزیابی و بررسی قرار می گیرد و نه مهارت کودک در انجام امور فوق الذکر " .

توصیه اکید میشود که ارزیاب ، کودک را در زمانهای مختلف و متفاوتی از روز و در محیط های گوناگون مورد مشاهده و ارزیابی قرار دهد. با انجام مشاهدات و بررسی های متعدد و مختلف ، ارزیاب به مراتب بهتر میتواند محیطی را که بیشترین میزان حمایت را به کودک ارائه می نماید، تعیین کند و درک عمیق و کاملی از انگیزه ی کودک برای انجام کار کسب نماید. همچنین باید در خاطر داشت که بررسی و مشاهده کودک در حین انجام فعالیتهای مختلف و متنوع نیز بمنظور تعیین نحوه تاثیر فعالیتهای متفاوت بر انگیزه ی کودک برای انجام کار بسیار حائز اهمیت است.

محیط

پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان قابلیت کاربری در طیف وسیعی از محیط¹³² های متنوع و مختلف نظیر کلاس درس، خانه، زمین بازی، مجموعه های تفریحی، مراکز درمانی و فضاهای اجتماعی را دارد. بسیار توصیه اکید میشود که این مشاهدات در محیط هایی که بطور نسبی برای کودک آشنا هستند ، صورت پذیرد و همچنین حداقل دو نوع فعالیت شامل موقعیتهای و فرصتهایی جهت کسب تعاملات اجتماعی¹³³ و روابط شیی¹³⁴ (قابل مشاهده و محسوس) در آن گنجانده شود.

¹²⁶ Overview

¹²⁷ Qualitative information

¹²⁸ Free play

¹²⁹ Activities of daily living

¹³⁰ Schoolwork

¹³¹ Intent

¹³² Setting/Environment

¹³³ Social interaction

¹³⁴ Object interaction

زمان

زمان¹³⁵ انجام پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان یک متغیر بسیار مهم و تاثیر گذار است که به سطح تحمل روانی¹³⁶ کودک مورد نظر در یک فعالیت مفروض ارائه شده وابسته می باشد. هر چند هیچگونه محدودیت زمانی خاصی برای هیچیک از مشاهدات وجود ندارد، اما بطور معمول این مشاهدات در بازه زمانی بین ده تا سی دقیقه به طول می انجامد. البته باید در نظر داشت که اگر این بررسی و مشاهده در حین جلسات درمانی صورت می پذیرد، احتمال می رود که مدت زمان بیشتری به طول بیانجامد. ارزیاب باید در هنگام مشاهده کودک، کلیه "شاخصه های رفتاری چهارده گانه"¹³⁷ را درجه بندی نماید و همچنین "برگه ارزیابی ویژگی های محیطی"¹³⁸ را در حین و یا سریعاً بلافاصله پس از اتمام جلسه ی مشاهده کودک تکمیل نماید.

شیوه اجرای فعالیت کودک و راهنمایی

آزمونگر (ارزیاب) باید از این موضوع اطلاع و آگاهی داشته باشد که چه نوع حمایت بیرونی¹³⁹، راهنمایی، هدایت کردن و یا تشویق و ترغیبی¹⁴⁰ مورد نیاز است تا کودک بتواند در طی جلسه، کانون توجه اش را بر فعالیت مورد نظر حفظ کند و نگهدارد تا دچار حواسپرتی و وقفه نشود. این حمایت های بیرونی میتواند مجموعه ای نظیر راهنمایی ها¹⁴¹ و یا نشانه های بینایی و دیداری، کلامی و بیانی، حالات بیانی بدنی¹⁴² باشد و یا حتی تلفیقی از این مجموع عوامل باشد.

در طی این جلسات مشاهده و بررسی، آزمونگر (ارزیاب) باید در خاطر داشته باشد که با کودک در رابطه با فرصت های ارفاقی و اضافه تر از حالت عادی و معمول و همچنین ارائه موقعیتهای دلخواه کودک انعطاف بیشتری به خرج دهد و صبوری پیشه کند تا کودک بتواند الگوهای رفتاری انگیزشی¹⁴³ خود را پیش از دریافت حمایت از سوی آزمونگر (ارزیاب) به منصفه ظهور بگذارد و بروز دهد.

¹³⁵ Time

¹³⁶ Tolerance

¹³⁷ The fourteen Behavioral Indicators

¹³⁸ The Environmental Characteristics Form

¹³⁹ External support

¹⁴⁰ Encouragement

¹⁴¹ Cueing

¹⁴² Gestural

¹⁴³ Volitional traits

دستور العمل های امتیاز دهی

سازوکار¹⁴⁴ درجه بندی و امتیازدهی پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان شامل یک مقیاس تراز چهار امتیازی¹⁴⁵ است که طیف آن از ناگهانی و خودبخودی¹⁴⁶ تا غیرفعال و منفعل¹⁴⁷ را دربر می گیرد. این امتیازات به مواردی نظیر سطح تصادفی و خودبخودی بودن و همچنین مقدار و میزان حمایت ، ساختار و برنامه ریزی و یا تشویق و ترغیب مورد نیاز برای بروز یک رفتار ارادی و انگیزشی خاص بستگی تام و تمام دارند.

حمایت ، ساختار و برنامه ریزی ، تشویق و ترغیب جملهی میتوانند شامل موارد بینایی ، دیداری، کلامی، بیانی، حالات بیانی بدنی، تقویت ، تشویق ، جایزه و پاداش باشند و یا تلفیقی از این موارد را در خود جای دهند.

سطح اول : سطح خودبخودی و ناگهانی (S)¹⁴⁸

این امتیاز و درجه بندی حاکی از بروز رفتار بدون نیاز به حمایت ، ساختار و برنامه ریزی و یا تشویق و ترغیب است . در این سطح رفتار ارادی قابل مشاهده کودک بطور ذاتی است و به صورتی تصادفی و با میل خودش و خیلی راحت و بدون نیاز به برنامه ریزی و حمایت بیرونی بروز می یابد.

سطح دوم : سطح تلاش اضافی و درخواست دیگران (I)¹⁴⁹

این امتیاز و درجه بندی حاکی از اینست که بروز رفتار نیازمند ارائه یک مقدار حداقلی¹⁵⁰ از حمایت، توجه بیشتر و اضافی ، ساختار و برنامه ریزی و یا تشویق و ترغیب کودک است. در این سطح بروز رفتار ارادی قابل مشاهده کودک مستلزم یک رفتار ویژه و خاص در زمینه ایجاد انگیزه و تمایل برای انجام کار است.

سطح سوم: عدم تمایل و تردید (H)¹⁵¹

این امتیاز و درجه بندی حاکی از اینست که بروز رفتار نیازمند ارائه یک مقدار حداکثری¹⁵² از حمایت، توجه بیشتر و اضافی ، ساختار و برنامه ریزی و یا تشویق و ترغیب کودک است. در این سطح رفتار ارادی قابل مشاهده کودک تنها در صورتی امکانپذیر است که بطور مرتب و مستمر حمایتهای بسیار زیادی به کودک ارائه گردد تا رفتار مورد نظر بروز یابد. کسب این سطح امتیاز و درجه بندی میتواند به دلیل وجود مشکلات بارز و محسوس کودک در تعامل با آن محیط مورد بررسی به دلیل ضعف انگیزه برای انجام کار باشد.

¹⁴⁴ System

¹⁴⁵ a four-point rating scale

¹⁴⁶ Spontaneous

¹⁴⁷ Passive

¹⁴⁸ (S) SPONTANEOUS

¹⁴⁹ (I) INVOLVED

¹⁵⁰ a minimal amount

¹⁵¹ (H) HESITANT

¹⁵² a maximal amount

سطح چهارم: سطح انفعال (P) 153

این امتیاز و درجه بندی حاکی از اینست که رفتار حتی با وجود ارائه حمایت، توجه بیشتر و اضافی، ساختار و برنامه ریزی و یا تشویق و ترغیب به کودک بروز نمی کند. کسب این سطح امتیاز و درجه بندی میتواند به دلیل وجود نقص و آسیب در انگیزه برای انجام کار باشد، بنابراین کودک در زمینه توانایی اش برای آغاز نمودن و شروع یک رفتار ویژه و خاص در زمینه ایجاد انگیزه و تمایل برای انجام کار با محدودیتهای بسیار زیادی مواجه است.

سطح پنجم: سطح عدم مشاهده/سایر موارد (N/O) 154

این امتیاز و درجه بندی زمانی به کودک تعلق میگیرد که آزمونگر (ارزیاب) به دلیل فقدان فرصت و بستر مناسب برای کودک جهت بروز رفتار مورد نظر قادر نباشد تا به امتیازدهی و درجه بندی رفتار مذکور اقدام نماید.

¹⁵³ (P) PASSIVE

¹⁵⁴ (N/O) Not Observed

شاخصه های رفتاری

1. بروز کنجکاوی :

این شاخصه رفتاری به ارزیابی تلاش های کودک جهت کسب اطلاعات از محیط موردنظر می پردازد. این شاخصه رفتاری به توجه نمودن به محیط پیرامون و یا یک رفتار اکتشافی در محیط اشاره دارد. این رفتارها میتواند شامل رفتارهای توجه ای و یا رفتارهای اکتشافی در مورد اشیاء ، حوادث و رخدادها، مردم و افراد باشد. از آنجائیکه کودکان از لحاظ سطح و نوع الگوی بروز رفتار کنجکاوانه بسیار متفاوت هستند ، آزمونگر (ارزیاب) باید تنها به بررسی این موضوع همت بگمارد که آیا کودک به جنبه ها و ابعاد گوناگون محیط پیرامونش توجه می کند یا خیر.

مواردی از بروز رفتار کنجکاوانه:

- ✓ کودک با نگاه کردن به اشیاء جدید و افراد ناآشنا در محیط توجه می کند.
- ✓ کودک به صداهای افراد و سروصداها در محیطی توجه می کند.
- ✓ کودک بازیها ، اسباب بازیها و سایر اشیاء پیرامونش را مورد بررسی و امتحان قرار می دهد.
- ✓ کودک به تماشای دقیق محیط می پردازد ، به سمت منبع جلب توجه کننده پیش میرود و به آن نزدیک می شود و همچنین پرسشهایی را در مورد یک تکلیف در حال انجام مطرح می سازد.

مثالها:

کاویتا ، کودک دوساله ای مبتلا به محدودیت ها و مشکلات جسمی متعدد است. مادر وی یک اسباب بازی جدید برایش خریده است و اکنون در حال آموزش نحوه بازی کردن با آن به کاویتا است تا او بتواند شیوه نمایش صدا و نور آن را یاد بگیرد.

سطح خودبخودی و ناگهانی (S) : کاویتا با استفاده از سیستمهای حسی بینایی و شنوایی خود با میل خودش و خیلی راحت به این اسباب بازی توجه می کند و تلاش می کند تا آنرا لمس کند.

سطح تلاش اضافی و درخواست دیگران (I) : کاویتا ، پس از آنکه مادرش به تشویق و ترغیب وی می پردازد، با استفاده از سیستمهای حسی بینایی و شنوایی خود به این اسباب بازی توجه می کند و تلاش می کند تا آنرا لمس کند.

سطح عدم تمایل و تردید (H) : کاویتا ، فقط و فقط پس از آنکه مادرش به تشویق و ترغیب وی می پردازد و بطور مکرر فعالیتهایی را جهت جلب توجه کاویتا انجام میدهد، با استفاده از سیستمهای حسی بینایی و شنوایی خود به این اسباب بازی توجه می کند و تلاش می کند تا آنرا لمس کند.

سطح انفعال (P) : کاویتا با استفاده از سیستمهای حسی بینایی و شنوایی خود به این اسباب بازی توجه نمی کند و تلاش نمی کند تا آنرا لمس کند.

2. اعمال آغازین:

این شاخصه رفتاری به ارزیابی آغاز و شروع تعاملات¹⁵⁵ (کنش و واکنش) کودک با محیط در ساده ترین سطح می پردازد، البته منظور از محیط در این بحث، جایی است که کودک برای نخستین بار در آنجا قرار می گیرد و یا رفتارهایش را بمحض ورود به آنجا مورد بررسی قرار می دهند. این شاخصه رفتاری با تمایل کودک جهت آغاز و شروع تجربیاتش با محیط بمنظور اکتشاف و جستجو در محیط مرتبط است. آزمونگر (ارزیاب) رفتارهای مرتبط با تعاملات مذکور را مورد بررسی و سنجش قرار می دهد.

موارد مرتبط با اعمال آغازین:

- ✓ کودک صندلی خود را بطور نوسانی به عقب و جلو حرکت می دهد تا این حس را تجربه کند.
- ✓ کودک در هنگام دیدن یک فرد آشنا، به او لبخندی حاکی از بازشناسی و یادآوری وی میزند.
- ✓ کودک وارد زمین بازی می شود و فعالیتی را جهت جستجو و کشف محیط انتخاب می کند.

مثالها:

خوآکین، کودکی است که به مهدکودک می رود و به اختلالات شناختی تاخیری مبتلاست. او همراه با سایر همتایانش مطابق با جدول زمانبندی کلاسهای گروهی هنری در کلاس می نشیند. آموزگار مقداری گل رس¹⁵⁶ را به هر یک از کودکان بطور مجزا توزیع میکند و اعمالی نظیر غلتاندن¹⁵⁷، کشیدن¹⁵⁸ و دستکاری نمودن¹⁵⁹ گل رس را بمنظور ساخت محصولات مختلف و متنوع آموزش می دهد.

سطح خودبخودی و ناگهانی (S) : خوآکین با میل خودش و خیلی راحت دستش را دراز می کند تا گل رس را بگیرد و آنرا در دست خود نگه دارد.

سطح تلاش اضافی و درخواست دیگران (I) : خوآکین، پس از اینکه آموزگار از او میخواهد تا اینکار را انجام بدهد، دستش را دراز می کند تا گل رس را بگیرد و آنرا در دست خود نگه دارد.

سطح عدم تمایل و تردید (H) : خوآکین، پس از اینکه آموزگار گل رس را به او نزدیک می کند و بطور مکرر او را تشویق و ترغیب میکند، دستش را دراز می کند تا گل رس را بگیرد و آنرا در دست خود نگه دارد.

سطح انفعال (P) : خوآکین دستش را دراز نمی کند تا گل رس را بگیرد و آنرا در دست خود نگه نمی دارد.

¹⁵⁵ Initiates Actions

¹⁵⁶ Clay

¹⁵⁷ Rolling the clay

¹⁵⁸ Pulling the clay

¹⁵⁹ Manipulating the clay

3. اولویت ها و ترجیح دادن ها:

این شاخصه رفتاری به ارزیابی این امر می پردازد که آیا کودک در محیط پیرامونش تمایل درونی خودش را توصیف و ابراز میکند. کودک ممکن است بر اساس تغییر مسیر توجه ای ، لبخند زدن، صداسازی، دست دراز نمودن، حرکت به سمت فعالیت یا شیء و یا حتی فرد مورد علاقه به ابراز تمایلات و ترجیح های درونی اش بپردازد.

موارد مرتبط با بروز اولویتها و ترجیح دادن ها¹⁶⁰ :

- ✓ در هنگام بازی، کودک توپ را به پازل ترجیح می دهد.
- ✓ یک کودک ناآرام و بیقرار بمحض اینکه به یک مکان جدید می شود و یا به یک فعالیت متفاوت مشغول می شود، آرام و ساکت می شود.
- ✓ کودک در طی دوران تعطیلی کلاسهای آموزشی ، یک همبازی موردعلاقه اش را جهت بازی کردن انتخاب می کند.
- ✓ کودک ترجیح میدهد تا بر روی صندلی مورد علاقه اش بنشیند و فعالیتها و کارهایش را انجام دهد.

مثالها:

امانوئل ، کودکی است در سن پیش دبستانی مبتلا به اختلالات تکاملی-رشدی. در طی یک جلسه درمانی، درمانگرش از او میخواهد تا هر بازی را که دوست دارد انتخاب نماید و به آن بپردازد.

سطح خودبخودی و ناگهانی (S) : امانوئل با میل خودش و خیلی راحت در میان بازی های موجود ، یکی را انتخاب می کند.

سطح تلاش اضافی و درخواست دیگران (I) : امانوئل ، پس از اینکه درمانگرش به تشویق و ترغیب وی می پردازد، در میان بازی های موجود ، یکی را انتخاب می کند.

سطح عدم تمایل و تردید (H) : امانوئل، نسبت به انتخاب بازی بسیار بی میل و بی رغبت است . کودک ترجیح میدهد که پس از اینکه درمانگر وی را مطمئن ساخت که کدام یک از بازیهای موجود مقبول و مورد پذیرش است، نسبت به انتخاب بازی اقدام نماید.

سطح انفعال (P) : امانوئل هیچ بازی را انتخاب نمی کند.

¹⁶⁰ shows preferences

4. تلاش برای تاثیرگذاری:

این شاخصه رفتاری به ارزیابی این امر می پردازد که آیا کودک نتایج و برونداد اعمال و رفتاراش را بمنظور کسب رضایت و شادی در نظر دارد. این شاخصه حاکی از اشتغال کودک با محیط پیرامونش بمنظور انجام یک عمل و یک پاسخ است. در این زمینه احتمال شکست و عدم موفقیت در نظر گرفته نمی شود.

موارد مرتبط با تلاش برای تاثیرگذاری¹⁶¹:

- ✓ کودک طیف وسیعی از صداسازی ها را تولید می کند و سپس به صداهای حاصله گوش می کند.
- ✓ کودک در نی¹⁶² شیرخوردنش فوت می کند و می دمد و سپس حبابهای بوجود آمده در شیر را تماشا می کند.
- ✓ کودک قوطی¹⁶³ کنسرو غذای روی کف اتاق را می بیند و آن را همانند توپ فوتبال در زمین بازی شوت می کند.

مثالها:

تامیکا ، کودکی مبتلا به محدودیتهای جسمانی و اختلالات شناختی است. هنگامی که درمانگر وی جهت انجام مداخلات درمانی به منزل ایشان مراجعه می کند ، تامیکا اسباب بازی های متعددی را از جای شان بیرون می آورد.

سطح خودبخودی و ناگهانی (S) : تامیکا با میل خودش و خیلی راحت بدنش را به سمت طبل می کشاند و سپس شروع به طبل زدن می کند و صداهای حاصله را گوش می کند.

سطح تلاش اضافی و درخواست دیگران (I) : تامیکا بدنش را به سمت طبل می کشاند و پس از اینکه درمانگر وی را مورد تشویق و ترغیب قرار میدهد تا بنوازد ، شروع به طبل زدن می کند و صداهای حاصله را گوش می کند.

سطح عدم تمایل و تردید (H) : تامیکا بدنش را به سمت طبل می کشاند و پس از اینکه درمانگر بطور مکرر و پشت سرهم وی را مورد تشویق و ترغیب قرار میدهد تا بنوازد ، شروع به طبل زدن می کند و صداهای حاصله را گوش می کند.

سطح انفعال (P) : تامیکا هیچگونه تلاشی برای تولید صدا و تاثیرگذاری بر روی طبل انجام نمیدهد.

¹⁶¹ tries to produce effects

¹⁶² straw

¹⁶³ can

5. تلاش برای پرداختن به موارد جدید:

این شاخصه رفتاری به ارزیابی این امر می پردازد که آیا کودک تلاش می کند تا به کسب تجربیات جدید در محیط پیرامونش بپردازد و یا اشیای جدیدی را در یک فعالیت قبلی و آشنا بکار بگیرد. این شاخصه حاکی از تمایل کودک برای گسترش و ارتقای بایگانی و ذخیره رفتاری اش است. این موضوع میتواند شامل استفاده از اشیای جدید، عملکردهای نو و یا تعاملات جدید باشد. این شاخصه را فقط در صورتی میتوان مشاهده نمود که این تجربه برای کودک جدید و تازه باشد. این اعمال و اشیای جدید میتواند شامل هر چیزی باشد که کودک قبلا با آن مواجه نشده باشد.

موارد مرتبط با تلاش برای پرداختن به موارد جدید¹⁶⁴:

- ✓ کودک تلاش می کند تا با یک اسباب بازی جدید به فعالیت بپردازد.
- ✓ کودک تلاش می کند تا خود را در یک فعالیت جدید مشغول کند یا آن را بعنوان یک مولفه جدید به یک فعالیت قبلی آشنا اضافه کند.
- ✓ کودک تلاش می کند تا به یک گروه از کودکان ناآشنا ملحق شود.

مثالها:

لوکاس مبتلا به اختلال یادگیری¹⁶⁵ است. او همراه با سایر همکلاسی هایش در کلاسهای آموزش موسیقی شرکت می کند. آموزگار در حال معرفی یک آلت موسیقی¹⁶⁶ جدید به کا دانش آموزان در کلاس است. برای هر یک از دانش آموزان کلاس یک آلت موسیقی خاص در نظر گرفته می شود تا بطور اختصاصی آن را بنوازند.

سطح خودبخودی و ناگهانی (S): لوکاس با میل خودش و خیلی راحت آلت موسیقی خاص خودش را به دست می گیرد و تلاش می کند تا آنرا بنوازد.

سطح تلاش اضافی و درخواست دیگران (I): لوکاس، پس از اینکه آموزگار وی را به ابزار آلات موسیقی نزدیک می کند و از او میخواهد تا بنوازد، آلت موسیقی خاص خودش را به دست می گیرد و تلاش می کند تا آنرا بنوازد.

سطح عدم تمایل و تردید (H): لوکاس فقط و فقط پس از اینکه آموزگار بطور مکرر و متوالی از او میخواهد تا بنوازد و بارها وی را مورد تشویق و ترغیب قرار میدهد، آلت موسیقی خاص خودش را به دست می گیرد و تلاش می کند تا آنرا بنوازد.

سطح انفعال (P): لوکاس هیچگونه تلاشی برای در دست گرفتن آلت موسیقی و نواختن آن نمی کند.

¹⁶⁴ tries new things

¹⁶⁵ learning disability

¹⁶⁶ a musical instrument

6. استمرار در کار:

این شاخصه رفتاری به ارزیابی این امر می پردازد که آیا کودک تمایل دارد تا به انجام یک فعالیت بطور طولانی مدت پردازد و آنرا ادامه دهد؟ کودک با توجه متمرکز، نزدیک شدن به اسباب بازی و یا ابراز یک رابطه هیجانی نسبت به آن فعالیت نشان میدهد که جذب آن فعالیت یا شیء شده است.

مطابق با توانایی های خاص هر کودک میتوان درجات و سطح مختلفی از استمرار در کار¹⁶⁷ و مشغول بودن طولانی مدت به یک فعالیت¹⁶⁸ را در نظر گرفت. پیش نیاز حداقلی در مورد این شاخصه اینست که کودک نسبت به فعالیت آگاه و هوشیار باشد و همچنین برای یک مدت زمان ولو اندک نیز با محیط پیرامونش به تعامل پردازد. موضوع مورد بررسی شاخصه استمرار در کار این نیست که آیا این طول مدت زمان برای کسب موفقیت در انجام آن تکلیف¹⁶⁹ کافی است یا خیر، بلکه به ارزیابی این امر اشاره دارد که آیا کودک با آن تکلیف یا فعالیت ارتباط برقرار نموده است یا نه؟

موارد مرتبط با استمرار در کار:

- ✓ کودک در طی مدت کلاس قصه گوئی¹⁷⁰ می نشیند و به آموزگار گوش می دهد.
- ✓ کودک در تکلیف "تمرین لباس پوشیدن"¹⁷¹ شرکت می کند و مرحله به مرحله ی دستورات و فرامین آموزگار را گوش می دهد.
- ✓ کودک در "بحث گروهی"¹⁷² در کلاس شرکت می کند و به پرسشهای طرح شده توسط آموزگار پاسخ می گوید.

مثالها:

داکاتا، یک کودک پنج ساله ی مبتلا به محدودیتهای جسمانی¹⁷³ بارز و عمده است. او و همکلاسی هایش یک برنامه هنری شامل فرآیند برش دادن¹⁷⁴ شکلهای مختلف و متنوع را شروع کرده اند. یک سوئیچ و شاسی خاص بر روی میز(سینی) جلوی صندلی چرخدار¹⁷⁵ کودک تعبیه شده است که با فشار دادن آن "قیچی الکتریکی"¹⁷⁶ به کار می افتد.

سطح خودبخودی و ناگهانی (S) : داکاتا با میل خودش و خیلی راحت سوئیچ را بطور ممتد فشار می دهد و لبخند می زند و در همین حال مشتاقانه الگوها و مانورهای قیچی آموزگار را در حین برش خطوط شکلهای مختلف تماشا می کند.

¹⁶⁷ engagement

¹⁶⁸ Stays Engaged

¹⁶⁹ Task

¹⁷⁰ story telling time

¹⁷¹ a dressing task

¹⁷² class discussion

¹⁷³ physical limitations

¹⁷⁴ cutting out various shapes

¹⁷⁵ wheelchair's lap

¹⁷⁶ a pair of electric scissors

سطح تلاش اضافی و درخواست دیگران (I) : داکاتا ، پس از راهنمایی های اولیه آموزگار ، با فشار بر روی سوئیچ فیچی الکتریکی را فعال می کند و الگوها و مانورهای فیچی آموزگار را در حین برش خطوط شکل‌های مختلف تماشا می کند.

سطح عدم تمایل و تردید (H) : داکاتا فقط و فقط پس از تلاش های مکرر و متوالی آموزگار برای جلب توجه وی راضی به بازگشت و از سرگیری مجدد فعالیت می شود و سپس با فشار بر روی سوئیچ فیچی الکتریکی را فعال می کند و الگوها و مانورهای فیچی آموزگار را در حین برش خطوط شکل‌های مختلف تماشا می کند.

سطح انفعال (P) : داکاتا هیچگونه علاقه ای به انجام این فعالیت بروز نمی دهد.

7. تکلیف محور بودن:

این شاخصه رفتاری به ارزیابی این امر می پردازد که آیا کودک از اشیا و یا بدن خودش بطور هدفمند استفاده می کند و یا تلاش می کند تا از آنها بطور هدفمند جهت رسیدن به هدف استفاده نماید. این شاخصه حاکی از توانمندی کودک در زمینه بهره مندی از یک ذهن منسجم و با برنامه دلالت دارد. البته باید در خاطر داشت که در این شاخصه هیچگونه الزامی بر کسب موفقیت کودک نیست بلکه او باید رفتارهایی حاکی از تلاش در جهت بدست آوردن نتایج دلخواه بعنوان برآیند و ماحصل تلاشهای مستمر و پیگیر بروز بدهد.

موارد مرتبط با رفتارهای تکلیف محور بودن¹⁷⁷ :

- ✓ کودک جهت به دست آوردن یک شیئی از یک مکان به مکانی دیگر می رود.
- ✓ بمحض دیدن یک شخص آشنا ، کودک دستهایش را بالا می آورد که این رفتار حاکی از اینست که کودک از او میخواهد تا فرد آشنا وی را در آغوش بگیرد و او از روی زمین بلند کند.
- ✓ کودک جهت بدست آوردن اشیاء مورد علاقه اش و یا ابراز خواسته هایش با دیگران ارتباط برقرار می کند.

مثالها:

شولی ، کودکی در مقطع کلاس اول ابتدائی و مبتلا به اختلال اوتیسم است. بمحض اینکه کودک به کلاس درس می رسد ، در آنجا باید بوسیله آموزگارش کارهایی را انجام بدهد تا بتواند یک روز آموزشی-درسی را در کلاس مدرسه آغاز کند.

سطح خودبخودی و ناگهانی (S) : شولی کوله پشتی مدرسه ایش را درمی آورد و آن را بر روی گیره مخصوص آویزان می کند.

سطح تلاش اضافی و درخواست دیگران (I) : شولی ، پس از اینکه آموزگارش به وی پیشنهاد می کند، کوله پشتی مدرسه ایش را درمی آورد و آن را بر روی گیره مخصوص آویزان می کند.

سطح عدم تمایل و تردید (H) : شولی، پس از اینکه آموزگارش وی را تشویق و ترغیب می کند و یا بطور عملی وی را هدایت و کمک می کند ، کوله پشتی مدرسه ایش را درمی آورد و آن را بر روی گیره مخصوص آویزان می کند.

سطح انفعال (P) : کودک در پیشگاه درب ورودی به حالت ایستاده منتظر میماند و هیچگونه تلاشی برای بیرون آوردن کوله پشتی مدرسه ایش انجام نمی دهد.

8. ابراز رضایت از مهارت :

این شاخصه رفتاری به ارزیابی این امر می پردازد که آیا کودک اعمالش را بعنوان عملکردهایی که بر آن محیط تاثیر می گذارند ، در نظر می گیرد و آنرا با معیارهای هنجار خودساخته اش از عملکردها منطبق میداند؟! این شاخصه با عقیده و باور کودک در مورد مهارت خودش و همچنین در خصوص اثربخشی و تاثیرات این مهارتها مرتبط می باشد. این شاخصه به موضوع حس شخصی کودک در انجام و اتمام کارها در مواجهه با چالش ها و انتظارات فزاینده می پردازد. "احساس مهارت"¹⁷⁸ ، در مواردی اتفاق می افتد که یک احساس مثبت¹⁷⁹ در طی انجام رفتارهای تکلیف محور یا بلافاصله پس از انجام و اتمام یک حس دلخواه و مورد پسند بروز می نماید.

این رفتار احساس مهارت ممکن است از طریق گفتار و کلام شفاهی ، حالات بیانی چهره ای و یا وضعیت ها و الگوهای بدنی نمود یابد.

موارد مرتبط با ابراز رضایت از مهارت¹⁸⁰:

- ✓ ممکن است که کودک پس از بوجود آوردن و ایجاد تغییر در محیط لبخند بزند، بخندد ، با هیجان و خنده شروع به بریده بریده حرف زدن¹⁸¹ کند و یا برای خودش به نشانه تحسین دست بزند¹⁸².
- ✓ کودک در مورد مهارتش در انجام مطلوب آن کار با دیگران صحبت کند و از مهارتش تعریف کند.
- ✓ ممکن است که کودک محصول نهائی و نتیجه کارش را به دیگران نشان دهد.

مثالها:

املی توانمندی های خودش را در زمینه حرکات ظریف و ریز دچار مشکل میداند. او هم اکنون همراه با درمانگرش تلاش می کند تا یک کش مو¹⁸³ را به دور موهایش ببندد تا موهایش را به حالت دم اسبی در بیاورد.

سطح خودبخودی و ناگهانی (S) : املی موهایش را جمع می کند و بالا می آورد و کش مو را در محل مناسب خودش قرار میدهد و در پایان کار ، لبخند میزند و می گوید " من توانستم که آن را انجام بدهم"

سطح تلاش اضافی و درخواست دیگران (I) : املی موهایش را جمع می کند و بالا می آورد و کش مو را در محل مناسب خودش قرار میدهد ولی در پایان کار هیچگونه نشانه تغییری در چهره اش هویدا نمیشود تا اینکه درمانگرش می گوید : "موهایت بسیار زیبا و قشنگ بنظر میرسند".

¹⁷⁸ Mastery Pleasure

¹⁷⁹ positive affect

¹⁸⁰ expresses mastery pleasure

¹⁸¹ giggle

¹⁸² Clap

¹⁸³ an elastic band

سطح عدم تمایل و تردید (H): املی موهایش را جمع می کند و بالا می آورد و کش مو را در محل مناسب خودش قرار میدهد تا اینکه درمانگرش به دفعات و مکرر و مستمر به شکلهای مختلف کار را به اتمام میرساند و سپس از املی می پرسد که کدامیک از این موارد همان حالت دلخواه و مورد علاقه او می باشد.

سطح انفعال (P): علیرغم تمام تلاشها و کوششهای عملی و کلامی درمانگر برای برانگیختن و تهییج و تشویق املی برای بروز یک واکنش و احساس مثبت ، او هیچگونه احساسی حاکی از رضایت و خرسندی از قرار گرفتن کش مو بر روی سرش بروز نمیدهد.

9. تمرین برای کسب مهارت:

این شاخصه رفتاری به ارزیابی این امر می پردازد که آیا کودک به جستجوی موقعیتهایی می پردازد که مهارتهایش را در نحوه انجام فعالیتهايش و اشتغالانش¹⁸⁴ بهبود بخشد. این شاخصه به موضوع تمایل کودک جهت تلاش برای توسعه و بهبود توانمندیهایش به یک سطح مطلوب کارآمدی می پردازد. این شاخصه رفتاری مربوط به تمایل و خواست کودک برای پرداختن به یک کاری که هنوز در انجام آن مهارت کامل ندارد، می باشد.

موارد مرتبط با تمرین برای کسب مهارت¹⁸⁵ :

- ✓ کودکی شانس خود را با پرتاب مکرر و پشت سر هم یک کیسه به سمت هدف می آزمايد تا اینکه موفق میشود تا نقطه مورد نظر خودش را مورد هدف قرار بدهد.
- ✓ کودکی که به تازگی یادگرفته است تا بند کفشهایش را گره بزند، با تمرین و ممارست تلاش می کند تا کش لاستیکی یک تیر و کمان را گره بزند و آنرا آماده استفاده کند.
- ✓ کودک تلاش می کند تا نام خودش را واضح و خوانا بنویسد.

مثالها:

جین ، دانش آموز کلاس اول دبستان است که محدودیت ها و ناتوانی های متعددی دارد. او هم اکنون با همکلاسی هایش در اتاق ناهارخوری به دور یک میز نشسته است. او به تازگی شروع به استفاده از چنگال نموده است و اکنون در حال تلاش برای برداشتن غذایش است.

سطح خودبخودی و ناگهانی (S) : جین به تلاشهایش در استفاده از چنگال برای برداشتن غذا در کل مدت زمان غذا خوردن ادامه می دهد، حتی اگر تلاشهای اولیه اش موفقیت آمیز نباشد.

سطح تلاش اضافی و درخواست دیگران (I) : جین تلاش هایش در استفاده از چنگال برای برداشتن غذا را متوقف می کند. هر چند ، او پس از تشویق های آموزگار برای سعی مجدد ، دوباره تلاشهایش را از سر می گیرد.

سطح عدم تمایل و تردید (H) : جین ، پس از تلاشهای ناکام اولیه ، با حالت سرخوردگی از ادامه کار منصرف میشود و فقط و فقط زمانیکه آموزگارش به دفعات وی را به از سرگیری تلاشهایش فرامی خواند و دست خودش را جهت کمک و همیاری بر روی دست جین می گذارد ، راضی به از سرگیری تلاشهایش می شود.

سطح انفعال (P) : جین ، پس از تلاشهای ناکام اولیه ، از بکار بردن چنگال کاملاً امتناع می کند و دوباره به استفاده از انگشتانش در برداشتن غذا می کند.

¹⁸⁴ occupational
¹⁸⁵ Practices skills

10. تلاش برای حل مشکل:

این شاخصه رفتاری به ارزیابی این امر می پردازد که آیا کودک برای اصلاح و تغییر اعمال و کارهایش در هنگام وقوع مشکل در حین انجام فعالیت تلاش می کند. این شاخصه به موضوع تمایل و خواست کودک برای صرف تلاش برای اصلاح وضعیت موجود می پردازد. آزمونگر از طریق مشاهده کودک به ارزیابی وی و تلاشهایش برای برطرف نمودن و حل مشکل اقدام می نماید. در این شاخصه رفتاری ممکن است که کودک قادر به حل موفقیت آمیز مشکل نشود، اما اصل موضوع و اهمیت مطلب در اینست که کودک تغییری حاکی از تلاش برای یافتن راه حل را در اعمال و رفتارشان نشان دهد.

این شاخصه نشانگر اینست که کودک بروز مشکل در هنگام انجام کارهایش را بعنوان موقعیتهایی چالش برانگیز و نیازمند تلاش بیشتر جهت حل مشکل تعبیر و تفسیر نماید و نه اینکه این مشکلات را بعنوان موانع نفوذناپذیر و مشکلات لاینحل قلمداد کند. در حالت مذکور، ممکن است که کودک خودش به تنهایی تلاشش را آغاز نماید و یا اینکه از مربی و یا آموزگار کمک و راهنمایی طلب کند.

موارد مرتبط با تلاش برای حل مشکل¹⁸⁶:

- ✓ کودک برای حل مشکلش از دیگران کمک و یاری طلب می کند.
- ✓ کودک، بطور مستقل و بدون نیاز به دیگران، تلاش هایش را برای حل مشکل آغاز می کند.
- ✓ کودک، پس از اینکه بطور مستقل و بدون نیاز به دیگران تلاشهای ناموفق مکرری را انجام داد، به جستجوی دفترچه راهنما می پردازد.

مثالها:

آلساندرو دانش آموز کلاس اول دبستان است که مبتلا به اختلالات یادگیری است. بعنوان تکلیف کار مدرسه ای در درس علوم، از او و سایر همکلاسیهایش خواسته شده است که هر یک از آنها یک دستگاه "شهر فرنگ"¹⁸⁷ درست بکنند. آلساندرو، در حال تجربه حل مشکل مرتبط با نحوه قرار دادن تصاویر و نمودارهای شهر فرنگ خودش می باشد زیرا این تصاویر باید کاملاً عمودی قرار بگیرند.

سطح خودبخودی و ناگهانی (S): آلساندرو شروع به ردیف نمودن و پشت سرهم چیدن نمودارها و تصاویرش می کند و چند بار طرح و ترکیب آنها را جابجا می کند و تلاش می کند تا بتواند آنها را کاملاً عمودی قرار بدهد.

سطح تلاش اضافی و درخواست دیگران (I): آلساندرو، پس از اینکه مورد تشویق و ترغیب آموزگار قرار می گیرد که وی را جهت یافتن راه حل تشویق می کند، شروع به ردیف نمودن و پشت سرهم چیدن نمودارها و تصاویرش می کند و چند بار طرح و ترکیب آنها را جابجا می کند و تلاش می کند تا بتواند آنها را کاملاً عمودی قرار بدهد.

¹⁸⁶ Tries to Solve Problems

¹⁸⁷ dioramas

سطح عدم تمایل و تردید (H): آلساندرو ، پس از اینکه آموزگار یک راه حل احتمالی را به وی عرضه می کند و بطور عملی نیز وی را در چیدمان تصاویر و نمودارها کمک می کند، شروع به ردیف نمودن و پشت سرهم چیدن نمودارها و تصاویرش می کند و چند بار طرح و ترکیب آنها را جابجا می کند و تلاش می کند تا بتواند آنها را کاملاً عمودی قرار بدهد.

سطح انفعال (P): آلساندرو از ساختن شهر فرنگ منصرف شده و تسلیم می شود ، آن وسایل را با عصبانیت به کناری می اندازد و یا خود را با فعالیت دیگری سرگرم می نماید.

11. پیگیری فعالیت تایپان و تکمیل آن :

این شاخصه رفتاری به ارزیابی این امر می پردازد که آیا کودک الزام و تعهدی در کسب نتیجه و بازده مطلوب دارد. این شاخصه به تمایل و خواست کودک جهت انجام یک سعی و تلاش مستمر و پیگیر تا کسب نتیجه و هدف مطلوب اشاره دارد. البته باید در نظر داشت که فعالیت مذکور باید مناسب و متناسب با توانایی های کودک باشد و همچنین نیازمند صرف تلاش ممتد و مستمر باشد.

موارد مرتبط با پیگیری فعالیت تایپان و تکمیل آن¹⁸⁸:

- ✓ کودک قطعات یک جورچین¹⁸⁹ را بر روی همدیگر میگذارد تا اینکه جورچین کامل شود.
- ✓ کودک به انجام تکالیف مدرسه ای خود می پردازد و آنها را به اتمام می رساند.
- ✓ کودک با انجام تلاش مضاعف و مستمر موفق می شود تا زیپ جلوی جلیقه یا روپوش خود را بالا بکشد.

مثالها:

پائولو، یک کودک در مقطع پیش دبستانی است که محدودیتهای جسمانی متعددی دارد. پائولو در حال راه رفتن از کلاس درس تا فضای حمام است درحالیکه وی تلاش می کند تا وسیله راه رفتنش¹⁹⁰ را در نزدیکی و پیرامون دوستان قرار بدهد و از طریق راهرو و حرکت در کنار وسایل دیگر به اتاق حمام برود.

سطح خودبخودی و ناگهانی (S) : پائولو فاصله از کلاس درس تا حمام را با تلاش برای قراردادن وسیله راه رفتنش در موقعیتهای مناسب طی می کند و در صورت لزوم آن را جابجا می کند.

سطح تلاش اضافی و درخواست دیگران (I) : پائولو، پس از تشویق های آموزگارش برای جابجا نمودن مکان وسیله راه رفتنش در صورت مواجهه با یک مانع، فاصله از کلاس درس تا حمام را با تلاش برای قراردادن وسیله راه رفتنش در موقعیتهای مناسب طی می کند.

سطح عدم تمایل و تردید (H) : پائولو در هر نوبت که به مانعی برخورد می کند، فقط و فقط پس از تشویق های آموزگارش برای جابجا نمودن مکان وسیله راه رفتنش، فاصله از کلاس درس تا حمام را با تلاش برای قراردادن وسیله راه رفتنش در موقعیتهای مناسب طی می کند.

سطح انفعال (P) : پائولو پس از اینکه به مانعی برخورد می کند، از تلاش برای استفاده از وسیله راه رفتن منصرف می شود و کلا قید آن را میزند.

¹⁸⁸ Pursues Activity to Completion

¹⁸⁹ Puzzle

¹⁹⁰ Walker

12. استقبال از چالش ها:

این شاخصه رفتاری به ارزیابی این امر می پردازد که آیا کودک تلاش بیشتر و مضاعفی از خود بروز می دهد تا سطح عملکردش را به سطح بالاتر ارتقا دهد. این شاخصه به تمایل و خواست کودک برای بهبود و توسعه یک مهارت خاص و مشخص یا افزایش توانمندی هایش اشاره دارد. این شاخصه رفتاری بازتاب دهنده تمایل و انگیزه کودک برای تلاش بیشتر و کسب سطح بالاتری از هنجار¹⁹¹ عملکردی است. کودک خودش را موظف به کسب معیار¹⁹² های مضاعفی نظیر کمیت، کیفیت، پیچیدگی و ترکیب عملکردها، مدت زمان انجام فعالیت و یا مقایسه عملکرد خودش با سایر همسالانش می کند. لازم بذکر است که در این شاخصه رفتاری خطر عدم موفقیت احتمالی نیز در نظر گرفته می شود.

موارد مرتبط با استقبال از چالش ها¹⁹³:

- ✓ کودک تصمیم می گیرد تا درازترین کاغذ زنجیره ای¹⁹⁴ را در کلاس بسازد.
- ✓ کودک تلاش می کند تا عرض زمین بازی را با سرعت طی کند، پیش از اینکه دوستانش که دارند با شمارش اعداد زمان حرکت او را محاسبه می کنند، به عدد ده برسند.
- ✓ کودک تلاش می کند تا زیپ جلیقه یا کاپشنش را برای نخستین بار خودش به تنهایی و بطور مستقل بالا بکشد.

مثالها:

امیر دانش آموز کلاس اول دبستان است که به محدودیتها و مشکلات خفیف جسمی مبتلا است. تکلیف کلاس درسی او و همکلاسیهایش، یک تکلیف ریاضی و محاسباتی است که آنها باید یک مجموعه از جداول و برگه ها را تکمیل کنند.

سطح خودبخودی و ناگهانی (S): امیر به سهولت برگه هایش را تکمیل می کند و از آموزگارش می پرسد که آیا او میتواند شروع به تکمیل برگه ای در سطح بالاتر بنماید.

سطح تلاش اضافی و درخواست دیگران (I): امیر به آسانی برگه اش را تکمیل می کند و هنگامی که آموزگار از او می خواهد تا برگه ای را که متعلق به سطح بالاتر است تکمیل کند، او موافقت می کند.

سطح عدم تمایل و تردید (H): امیر به آسانی برگه اش را تکمیل می کند و هنگامی که آموزگار با تشویق و ترغیب مکرر و پی در پی از او می خواهد تا برگه ای را که متعلق به سطح بالاتر است تکمیل کند، او با بی میلی و از روی اکراه موافقت می کند.

سطح انفعال (P): امیر به آسانی برگه اش را تکمیل می کند و هنگامی که آموزگار با تشویق و ترغیب مکرر و پی در پی از او می خواهد تا برگه ای را که متعلق به سطح بالاتر است تکمیل کند، او امتناع می کند و نمی پذیرد.

¹⁹¹ Standard

¹⁹² Criteria

¹⁹³ Seeks challenges

¹⁹⁴ Paper chain

13. سازماندهی و ایجاد تغییرات در محیط:

این شاخصه رفتاری به ارزیابی این امر می پردازد که آیا کودک تلاش می کند تا بوسیله ایجاد تغییرات و اصلاحاتی در بعضی ویژگیهای محیطی موجب شود تا عملکرد وی و انجام فعالیتها برای وی چالش برانگیز شود. این شاخصه تمایل کودک به انجام تغییراتی در محیط را جهت الزام بکارگیری مولفه هایی ارتقاء یافته از توان خودش را در بر دارد. البته باید در نظر داشت که این تغییرات توسط خود کودک و بدون هیچگونه اجبار و درخواستی از جانب دیگران انجام می شود. احتمال عدم موفقیت در ذات و نهاد این شاخصه وجود دارد.

موارد مرتبط با سازماندهی و ایجاد تغییرات در محیط¹⁹⁵:

✓ کودک تلاش می کند تا به صورت پرش از روی موانع از یکطرف زمین بازی به طرف دیگر برود. البته باید در خاطر داشت که این موانع را خود کودک در مسیرش قرار داده است.

✓ کودک تمرین پرتاب به هدف را انجام می دهد و پس از هر مرتبه که موفق می شود، صفحه مورد هدف گیری را به نقطه ای دورتر منتقل می کند.

✓ کودک بوسیله کرکری خواندن¹⁹⁶ با یکی از دوستانش در بازی "لی لی"¹⁹⁷ به سازماندهی محیط اجتماعی اش می پردازد.

مثالها: دیمیتری، دانش آموز کلاس اول دبستان، مبتلا به اختلال اوتیسم¹⁹⁸ است. در طی کلاس آمادگی جسمانی¹⁹⁹، او تمرین پریدن به پائین از روی یک تشکچه²⁰⁰ را میکند.

سطح خودبخودی و ناگهانی (S): دیمیتری، تشکچه را روی یک نقطه بلند قرار می دهد و با تلاش برای پریدن از روی آن ارتفاع به پائین موجب می شود تا توانمندی هایش به چالش بیشتری کشیده شود.

سطح تلاش اضافی و درخواست دیگران (I): دیمیتری، پس از اینکه مربی اش بطور عملی کار پریدن را انجام داد، تشکچه را بر روی یک نقطه بلند قرار می دهد و با تلاش برای پریدن از روی آن ارتفاع به پائین موجب می شود تا توانمندی هایش به چالش بیشتری کشیده شود.

سطح عدم تمایل و تردید (H): پس از تشویق و ترغیب کودک توسط مربی، دیمیتری موافقت می کند که تشکچه را بر روی یک نقطه بلند قرار دهد و با تلاش برای پریدن از روی آن ارتفاع به پائین موجب می شود تا توانمندی هایش به چالش بیشتری کشیده شود.

سطح انفعال (P): دیمیتری هیچگونه تلاشی برای تغییر و اصلاح محیط برای به چالش کشیدن توانمندی هایش انجام نمی دهد.

¹⁹⁵ Organizes/Modifies Environment

¹⁹⁶ challenging

¹⁹⁷ hopscotch

¹⁹⁸ Autism

¹⁹⁹ Physical education class

²⁰⁰ Mat

14. استفاده از تخیل و قدرت تصویرسازی های ذهنی :

این شاخصه رفتاری به ارزیابی این امر می پردازد که آیا کودک از تلفیق و بکارگیری قوه تخیل اش بعنوان ابزاری جهت وجود آوردن چالش های تحریک کننده تر ، لذتبخش تر ، هیجان برانگیزتر و مرکب و چندگانه استفاده می کند. کودک بمنظور وجود آوردن شرایطی مستلزم بکارگیری مولفه های عالی تری از توانمندی هایش شروع به انجام فعالیتهای وانمودی²⁰¹ می کند. موارد مرتبط با استفاده از تخیل و قدرت تصویرسازی های ذهنی²⁰² :

✓ کودک از عرض تخته تعادل²⁰³ به حالت راه رفتن عبور می کند و تلاش می کند تا تعادل خودش را حفظ کند تا به زمین نخورد و به صورت تخته الوار به جا مانده از یک قایق²⁰⁴ شکسته گرفتار در امواج متلاطم مملو از کوسه ها²⁰⁵ در نیاید.

✓ کودک به شیوه لباس پوشیدنش توجه بیش از اندازه ی معمول نشان می دهد زیر که او چنین وانمود می کند که با شخصیت کارتونی نظیر "میکی ماوس"²⁰⁶ قرار ملاقات دارد.

✓ کودک در حین بازی کردنش با آجره ها و مکعب های چوبی²⁰⁷ ادای الگوها و رفتارهای "آقای نجار"²⁰⁸ را در می آورد.

مثال: آنا ، کودکی در مقطع پیش دبستانی است که مبتلا به تاخیرهای رشدی-تکاملی²⁰⁹ می باشد. کلاس درس آنا در هنگام زنگ تفریح²¹⁰ در خارج از زمین بازی و ورزش است.

سطح خودبخودی و ناگهانی (S) : آنا تلاش می کند تا سرعتش را در هنگام به پائین آمدن دچار چالش بیشتری کند و در خیال خودش چنین تصور کند که یک شیر جنگلی وی را دنبال نموده است.

سطح تلاش اضافی و درخواست دیگران (I) : آنا ، بمحض اینکه توسط گروهی از دوستانش که در زمین بازی مشغول انجام بازیهای وانمودی هستند، دعوت می شود تا با آنها بازی کند سریعاً به آنها ملحق میشود.

سطح عدم تمایل و تردید (H) : آنا ، پس از اینکه بارها و بارها توسط گروهی از دوستانش که در زمین بازی مشغول انجام بازیهای وانمودی هستند، دعوت می شود تا با آنها بازی کند فقط با ابراز حالات هیجانی نظیر تشویق بازی آنها ، در بازی مشارکت می کند.

سطح انفعال (P) : آنا از مشارکت جستن در بازیهای وانمودی چه به تنهایی و چه همراه با دوستانش امتناع می ورزد.

²⁰¹ Pretends

²⁰² Uses imagination

²⁰³ Balance beam

²⁰⁴ ship's plank

²⁰⁵ shark infested" waters

²⁰⁶ Mickey Mouse

²⁰⁷ Blocks

²⁰⁸ Carpenter

²⁰⁹ Developmental delays

²¹⁰ recess

ارزیابی محیط

برگه پرسشنامه ویژگیهای محیطی²¹¹ به آزمونگر این امکان را می دهد تا ویژگیهای آن محیطی را که کودک را در آنجا مورد مشاهده و ارزیابی قرار می دهد ، ثبت نماید. این پرسشنامه در اصل بمنظور ارزیابی محیط کودک طراحی نشده است بلکه هدف اصلی این پرسشنامه ثبت نحوه تاثیر احتمالی ویژگیهای محیط بر انگیزه انجام کار در کودکان است. این پرسشنامه برای آزمونگر ابزاری ساختارمند جهت ثبت اطلاعات مرتبط با محیط را ارائه می نماید. هنگامیکه کودک در دو یا چند محیط متفاوت مورد مشاهده قرار می گیرد و سطوح متفاوتی از انگیزه برای انجام کار را بروز می دهد ، این پرسشنامه بستری مناسب جهت مقایسه ساختارمند و منظم در خصوص ویژگیهای محیطی فراهم می آورد تا تاثیر احتمالی آنها را بر شاخصه انگیزه برای انجام کار مورد بررسی قرار دهد.

برگه پرسشنامه ویژگیهای محیطی از چهار بخش تشکیل شده است :

1. فضاهاى محیطی²¹²
2. اشیاء²¹³ موجود در محیط
3. محیط اجتماعى²¹⁴
4. اشتغالات²¹⁵ محیطی.

این پرسشنامه را میتوان در حین هر جلسه ارزیابی مشاهده ای و یا بلافاصله پس از پایان هر جلسه تکمیل نمود. وظیفه ارزیاب عبارتست از بررسی نمودن کلیه شاخصه های توصیفی مرتبط با محیط و ثبت نمودن عوامل محیطی تاثیرگذار بر انگیزه انجام کار در کودک.

فضاهای محیطی²¹⁶

این بخش به تاثیر ویژگیها و خصوصیات فیزیکی فضا بر مواردی که از کودک مشاهده می شود ، می پردازد. این بخش از پرسشنامه شامل ویژگی های عمومی فضا نظیر مکان، نور، صدا و اندازه کلی میباشد. همچنین آزمونگر باید جزئیات محیطی خاص تری از عوامل احتمالی تاثیرگذار بر رفتار کودک نظیر چیدمان فضایی²¹⁷ و اشیاء و دما و رنگ را ثبت نماید.

برای مثال ، کودکی را که در هنگام زنگ تفریح در کلاس درسش مورد مشاهده قرار گرفته است را میتوان در داخل اتاق نیز مورد ارزیابی و مشاهده قرار داد تا در این محیط با استفاده از نور شهری ، فضای آرام و اندازه بزرگ و محیط باز ، کودک بتواند حرکات درشت را انجام بدهد. علاوه بر اینها، اطلاعات مرتبط با فضای محیطی و انگیزه کودک برای انجام کار را ثبت نمود. بطورمثال، اگر طراحی اتاق کلاس درس به گونه ای در زمین بازی و در فضاهای کاری موجب شود تا مشارکت کودک و انگیزه انجام کار کودک ارتقا یابد ، ارزیاب باید این موارد را ثبت و گزارش نماید.

²¹¹ The Environmental Characteristics Form

²¹² Spaces

²¹³ Objects

²¹⁴ Social environment

²¹⁵ Occupational

²¹⁶ Spaces

²¹⁷ Spatial arrangement

این بخش به ارائه فهرست ویژگیهای اشیاء موجود در محیط می پردازد. ممکن است که اشیاء برای کودک ناآشنا باشند و یا آشنا باشند. همچنین ممکن است اشیاء از قبیل مواد طبیعی (نظیر چوب، سنگ و شن) باشند و یا از نوع دست ساز²¹⁹ (نظیر اسباب بازی ها، عروسک ها و کتابها) باشند.

در داخل یک فضای مشخص، ممکن است که اشیاء دارای ویژگیهای²²⁰ مشابه و یکسان باشند نظیر صدها کتاب موجود در کتابخانه و یا اینکه اشیاء دارای ویژگیهای متفاوت باشند نظیر تاب، توپ و جعبه شن²²¹ در محوطه زمین بازی کودکان. این وسایل و اشیاء بسته به نوع رفتارهایی که جهت برانگیختن آنها طراحی گشته اند، دسته بندی می شوند:

الف) اشیاء ساده: نیازمند رفتارهای عادی²²² و غیر تخصصی²²³

ب) اشیاء پیچیده²²⁴: مستلزم رفتارهای تخصصی.

تعداد اشیایی که در محیط ارائه میشوند، میتواند تعداد اندک باشد و یا شامل تعداد زیادی باشد. آزمونگر همواره باید به این نکته توجه کند که کدام ویژگی ذاتی اشیاء بر رفتارهای کودک تاثیر می گذارد (بطور مثال، فرصتهای حسی و یا حرکتی و همچنین مولفه ها و اجزای اشیاء).

بطور مثال، همان کودک مذکور را که قبلا در محیط مدرسه در طی زمان زنگ تفریح²²⁵ مشاهده کردیم، با اشیاء آشنا و اشیاء ناآشنا (نظیر کتاب، توپ، میز آبی²²⁶ و ...) احاطه شده بود. تعداد اشیاء موجود در محیط بسیار زیاد بود، و ماهیت آنها شامل هر دو دسته ساده (کتاب) و پیچیده (اسباب بازی های ساختارمند²²⁷) بود. مواردی از عواملی را که میتوانند بر انگیزه انجام کار کودک تاثیر بگذارند و باید در محیط در نظر گرفته شوند را در این بخش ذکر خواهیم نمود (بطور مثال، ویژگیهای ذاتی اشیاء نظیر وزن، خصوصیات حسی و یا خصوصیات حرکتی که بر رفتار کودک تاثیر می گذارند).

محیط اجتماعی:

این بخش به بحث پیرامون ویژگیهای محیط خواهد پرداخت، که گروههای حاضر و موجود در محیط را شامل خواهد شد. محیط کودک میتواند شامل تعاملاتی باشد که بر پایه فرد به فرد، و یا در گروههای کوچک و بزرگ رخ میدهد. این محیط اجتماعی میتواند توسط خود کودک انتخاب شود (نظیر کودکانی که همدیگر را در محیط بازی پیدا می کنند) و یا محیطی باشد که از پیش

²¹⁸ objects

²¹⁹ fabricated

²²⁰ attribute

²²¹ sandbox

²²² little

²²³ specialized

²²⁴ complex

²²⁵ free-choice time

²²⁶ water table

²²⁷ constructional toys

توسط دیگران نظیر آموزگار به منظور تشکیل یک گروه پایدار انتخاب می گردند. این گروه میتواند شامل افراد آشنا و افراد ناشناس باشد. همچنین گروه ممکن است که شامل افراد همسن و سال و یا افراد بزرگسال باشد و یا تلفیقی از هر دوی آنها باشد. باید در نظر داشت که میتوان کودک را در هنگام تنهایی نیز مورد ارزیابی و مشاهده قرار داد. آزمونگر باید حیطه و گستره ای را که محیط اجتماعی میتواند شرایط و فرصتهایی برای مشارکت کودک فراهم آورد را نیز ثبت نماید (بطور مثال، محیط اجتماعی دوستانه و خوشایند که آماده پذیرش کودک باشد).

بطور مثال، در صورتیکه کودک بازی با یک همکلاسی اش بر روی یک میز آبی در طی زنگ تفریح را انتخاب کند، بنابراین محیط اجتماعی اش میتواند شامل تعامل از نوع فرد به فرد با یک دوست همسال آشنا ی منتخب باشد. علاوه بر اینها، آزمونگر باید به ثبت این موضوع پردازد که آیا تعاملات کودک با همکلاسی اش تحت تاثیر محیط بوده است یا خیر؟

تکالیف اشتغالی²²⁸ / انواع شکل‌های پرداختن به کار/ تکالیف²²⁹:

این بخش به تشریح جزئیات ماهیت نوع و شکل تکلیف اشتغالی اختصاص دارد که کودک در حین مشاهده شدن به آن می پردازد. شکل‌های پرداختن به کار عبارتند از توالی های نظام مند اعمال که به فعالیتهای مشخص و قابل تمایز مربوط میشوند.

شکل‌های پرداختن به کار/ تکالیف میتواند در انواع مختلف و شامل هر چیزی باشد نظیر بازی کودک با یک اسباب بازی، خانه سازی با آجره های اسباب بازی کودکانه، دوش گرفتن و حمام کردن، شانه کردن مو و شکل‌های پرداختن به کار/ تکالیف میتواند آشنا باشد یا ناآشنا، توسط خود فرد و یا توسط دیگران انتخاب شود، ساختارمند (نظیر لی لی²³⁰ کردن) باشد و یا غیرساختاری (نظیر دویدن آزاد²³¹ در زمین بازی). همچنین میتواند سبب بروز چالشهای سطح بندی شده در کودکان شود.

آزمونگر باید حیطه و گستره ای را که سایر ویژگیهای اشتغالی میتوانند شرایط و فرصتهایی برای مشارکت کودک فراهم آورند را نیز ثبت نماید (بطور مثال، در اختیار گذاشتن زمان کافی به کودک تا فعالیتهایش را کامل کند).

بطور مثال، در صورتیکه کودک بازی با یک همکلاسی اش بر روی یک میز آبی در طی زنگ تفریح را انتخاب کند، بنابراین او به یک فعالیت آشنا، غیرساختاری و منتخب پرداخته است که نیازمند یک درجه متوسطی از چالش و تلاش خواهد بود (کودک تلاش می کند تا آب را در داخل یک قیف بریزد تا چرخ آبی به حرکت بیافتد).

علاوه بر اینها، آزمونگر باید به ثبت این موضوع پردازد که آیا سایر موارد مرتبط با ویژگیهای اشتغال و یا پرداختن به کار وجود داشته است که بتواند بر انگیزه کودک برای انجام کار تاثیر بگذارد (بطور مثال، لذت بازی کردن با آب).

اگر کودک در حین انجام یک کار در قالب یک شکل خاص اشتغالی مورد مشاهده و ارزیابی قرار بگیرد، باید هر چهار بخش فرم ویژگیهای محیطی تکمیل گردد زیرا هر یک از آنها دربردارنده ویژگیهای متفاوتی از شکل‌های مختلف اشتغال و پرداختن به کار می باشند.

²²⁸ Occupational tasks

²²⁹ occupational form

²³⁰ hopscotch

²³¹ running freely

استفاده از پرسشنامه "انگیزه برای انجام کار در کودکان"

بمنظور

تنظیم اهداف و طراحی مداخلات

پس از بکارگیری و انجام " پرسشنامه انگیزه برای انجام کار در کودکان " ، هم امتیازات کودکان و هم فرم های مرتبط با شکلهای پرداختن به کار/ تکالیف مورد بررسی و بازبینی قرار می گیرند. آزمونگر به بررسی این امر میپردازد که آیا یک الگوی خاصی برای کودک در انجام کار وجود دارد و یا اینکه در محیطهای مختلف ، امتیازات کودک تفاوت پیدا میکند. اطلاعات حاصله برای آزمونگر یک شاخصه ای را در خصوص نقاط قوت و ضعف انگیزه برای انجام کار کودک را فراهم می آورد. همچنین به بررسی این امر می پردازد که کدام ویژگی محیطی میتواند بر انگیزه ی کودک تاثیر بگذارد. علاوه بر اینها ، سیستم امتیازدهی پرسشنامه انگیزه برای انجام کار در کودکان اطلاعاتی را در خصوص میزان و مقدار کمک و حمایت مورد نیاز جهت برانگیختن نقش فعالتر در کودک فراهم می کند. آزمونگر ثبت می کند که در چه مکانی انگیزه برای انجام کار در کودک بروز می کند و همچنین یادداشت می کند که کودک به چه میزانی از حمایت نیاز دارد، کدام ویژگیهای محیطی نقش حمایت کننده را دارند و سپس اهداف مناسب را که مستقیماً با انگیزه کودک برای انجام کار مرتبط هستند ،تنظیم می کند.

در صورتیکه امتیازات کودک در سطحی پائین تر از سطح اولیه سلسله بندی انگیزه برای انجام کار (مرحله اکتشاف) قرار بگیرد ، این امر تصویر روشنی به درمانگر ارائه می کند که او باید از کجا مداخله را آغاز نماید. بطور مثال در مورد این کودک مورد نظر ، هدف مداخله درمانگر باید برانگیختن و بالا بردن انگیزه کودک برای انجام اکتشاف فعال توسط کودک در محیط باشد. محیط مساعد²³² برای اکتشاف ، محیطی خواهد بود که کلیه علائق کودک را در بر دارد و احتمال خطر برای کودک در آن محیط بسیار اندک خواهد بود. اگر امتیازات کودک در سطح "شایستگی" قرار بگیرد، این امر حاکی از این خواهد بود که کودک دارد تلاش می کند تا توانمندی هایش را ارتقا ببخشد و به مرحله توانمندی کامل و مهارت دست یابد. متخصصین و درمانگران می توانند از این اطلاعات حاصله بمنظور سازماندهی نمودن محیط استفاده نمایند تا این امر موجب گردد تا کودک بیشتر تشویق شود تا مهارتهای جدیدش را توسعه ببخشد و یا مهارتهایی که قبلاً کسب نموده است را بهبود ببخشد. اگر برخی از این امتیازات در سطح " کسب موفقیت " قرار بگیرد ، این نتیجه حاکی از اینست که کودک در مرحله آغاز تلاشهایی برای شرکت در فعالیتهایی است که نیازمند چالشها و تلاشهای بیشتری هستند و بنابراین آزمونگر باید اهدافش را به گونه ای تنظیم نماید تا پیش شرطهای انگیزشی بالاتری را مطالبه کند.

اگر امتیازات کودک در سطح "کمک و یاری" قرار بگیرد، باید حمایتهای لازم و مناسب برای کودک مورد ارزیابی قرار بگیرد و در اختیار وی قرار بگیرد. بطور مثال، اگر کودک امتیازات متعددی دال بر کندی و سرعت عمل پائین را کسب نماید ، آزمونگر باید این امر را در خاطر داشته باشد و به مراقبین و خانواده کودک اطلاع دهد که کودک آنها نیازمند حمایت و مشوق های بیشتری است تا بتواند بطور فعالتری وظایف و تکالیفش در محیط را انجام دهد. اطلاعات حاصل از مرور و بررسی فرم ویژگیهای محیطی کمک می کند تا آزمونگر بتواند مشخص نماید که کدامیک از حمایتهای محیطی مفیدترین و مناسبترین عوامل برای تسهیل انگیزه کودک برای انجام کار هستند.

²³² conducive

نتایج حاصل از "پرسشنامه انگیزه برای انجام کار در کودک" را میتوان در تلفیق با اهداف عملکردی اثبات شده دیگر بعنوان یک درجه بالاتری از انگیزش بکار برد تا کودک را در کسب پیشرفتهای سریع و دستیابی به چنین اهدافی کمک نماید.

دستیابی به سطح بالاتری از انگیزه برای انجام کار موجب خواهد شد تا برای کودک یک حس مناسب ارتقاء یافته ای از توانمندی نسبت به تواناییهای فراهم گردد و بنابراین تمایلش برای تعامل با محیط افزایش یابد. هدف غائی اینست که کودک در نهایت به حس ارتقاء یافته و خوشایندی از توانمندیها و شایستگی هایش دست یابد و این امر زمینه ساز افزایش تعاملات فعال کودک با محیط گردد.

مطالعه موردی : کارینا

این مطالعه موردی²³³ به تشریح نحوه چگونگی استفاده از "پرسشنامه انگیزه انجام کار در کودکان" توسط کاردرمانگر بمنظور ارزیابی تمایل و انگیزه انجام کار در یک دانش آموز دبستانی می پردازد. همچنین این مطالعه موردی به توصیف این می پردازد که چگونه درمانگر نتایج حاصل از پرسشنامه مذکور را جهت تنظیم و تعیین اهداف مداخله²³⁴ و ارتقاء مداخله طراحی شده قبلی²³⁵ بکار می گیرد. هرچند این مطالعه موردی در محیط مدرسه رخ می دهد ولی مفاهیمی نظیر نمره دهی پرسشنامه مذکور، تعیین هدف و طراحی مداخله ای را که در مورد این بیمار بکار گرفته شده است را میتوان به کلیه محیط های مرتبط با کودکان تعمیم داد.

آشنایی با کارینا :

کارینا کودکی پنج ساله است که نیمی از مدت زمان هر روزه اش را در برنامه های مهد کودک سپری می کند. او همراه با والدینش و خواهرش در یک محله متعلق به طبقه متوسط اجتماعی در حومه شهر زندگی می کند. او یک دختر بچه جذاب و دوست داشتنی است که علاقه زیادی به بازی کردن دارد. کارینا از گوش دادن به موسیقی و انجام حرکات موزون همراه با آن، همچنین از توپ بازی در محیط بیرون از خانه لذت می برد.

کارینا در هنگام تولد از لحاظ سلامت در وضعیت عادی و بهنجار بوده است. همچنین در مراحل اولیه رشد و تکامل کودکی نظیر سینه خیز رفتن، چهار دست و پا رفتن، راه رفتن و استفاده از گفتارهای تک کلمه ای کاملاً هنجار بوده است. در سن هجده ماهگی، او دچار تشنج شد بطوریکه هوشیاریش و تنفسش قطع شد. پس از یک ماه، کارینا به یک صرع از نوع "گردنمال"²³⁶ مبتلا شده بود، بنابراین برای او با همین تشخیص، برنامه دارویی در نظر گرفته شد. در طی سه سال بعد، با وجود استفاده از دارو، کارینا بیش از یکمرتبه دوباره دچار حالت صرع گردنمال شد و چند مرتبه نیز حملات تشنجی کوچکی با علامت مشخصه انقباض ناگهانی در انگشتان و حالت چنگ زدن در انگشتان²³⁷ را تجربه کرد.

در طی سال دوم زندگی کارینا، والدین وی در مورد رشد و تکامل کارینا نگران شدند. آنها به این دلیل که کارینا حتی با کمک قادر نبود تا از پله ها بالا و پائین برود، آجره ها را رویهم بگذارد، حرکات ظریف و ریز انجام دهد و یا اینکه دو کلمه را در

²³³ case study

²³⁴ set goals

²³⁵ develop an intervention plan

²³⁶ grand mal seizure

²³⁷ fingers twitching

هنگام صحبت کردن کنار هم قرار بدهد بسیار نگران شدند. کارینا توسط جمعی از متخصصین و درمانگران در حیطه درمان بهنگام²³⁸ مورد ارزیابی قرار گرفت و آنها مواردی نظیر تاخیر درک و تاخیر بیان، نقائص توجه ای، تاخیر سیستم بینایی- حرکتی، تاخیر در مهارتهای حرکتی ظریف و ریز²³⁹، تاخیر در مهارتهای حرکتی درشت²⁴⁰ مرتبط با قدرت، تون عضلانی، تعادل و هماهنگی را گزارش نمودند. به علت این تاخیرهای رشدی- تکاملی، برای کارینا جلسات فیزیوتراپی²⁴¹، کاردرمانی²⁴²، گفتاردرمانی²⁴³ به قرار هفته ای یک جلسه لازم در نظر گرفته شد. مدت زمان هر جلسه درمانی، شصت دقیقه بود.

زمانیکه کارینا سه ساله شد، برای وی یک برنامه آموزشی ویژه برای خردسالان²⁴⁴ در نظر گرفته شد. همچنین وی به مدت یکسال و نیم جهت استفاده از برنامه های آموزشی با تمرکز بر روی مواردی نظیر توسعه مهارتهای زبانی - بیانی، درک مفاهیم ریاضی، تکامل جسمانی و سلامت، توسعه مهارتهای هیجانی - اجتماعی به مرکز " درمان بهنگام کودکان²⁴⁵ " مراجعه نمود. علاوه بر اینها، کارینا جلسات نیم ساعته ی کاردرمانی هفتگی را بمنظور ارتقاء مهارتهای حرکتی ظریف و تکالیف پیش نوشتاری²⁴⁶ دریافت نمود.

به دلیل کاهش قدرت و تعادل، کارینا هر هفته جلسات نیم ساعته فیزیوتراپی را دریافت می نمود. همچنین او هر هفته جلسات گفتاردرمانی یکساعته را بمنظور ارتقاء دامنه لغات، توانایی پیروی از دستورالعمل های چند گانه²⁴⁷ و توانایی پاسخگویی به پرسشهای مرتبط با چه کسی؟، چگونه؟، کجا؟ و چه زمانی؟ دریافت می کرد.

به کارینا برای ارتقاء توانایی هایش جهت مشارکت در فعالیتهای مدرسه ای نیز حمایتیهای اضافی²⁴⁸ نیز ارائه گردید. او از یک صندلی مخصوص که دارای محلهایی برای استراحت و قرار دادن دستها²⁴⁹ و پاهایش²⁵⁰ بود، جهت حضور در کلاس استفاده می کرد تا به دلیل نقص و اختلال در تعادل از روی صندلی بر روی زمین نیافتند. همچنین او در هنگام نوشتن و فعالیت قیچی نمودن از قلم و قیچی خاص استفاده می کرد. به دلیل احتیاطات ویژه تشنج و بی ثباتی در هنگام راه رفتن، لازم بود تا کارینا هنگام راه رفتن از یک کمربند ویژه²⁵¹ استفاده نماید و تمام مدت تحت نظر باشد. کلیه آموزگاران و درمانگران کارینا بر این نکته اتفاق نظر داشتند که او ترجیح می داد که مستقل²⁵² باشد، از علائم و نشانه های اضافی استفاده نماید و جهت تکمیل و انجام فعالیتهای مختلف و متفاوت به تشویق نیاز دارد.

²³⁸ early intervention

²³⁹ fine motor skills

²⁴⁰ gross motor skills

²⁴¹ physical therapy

²⁴² occupational therapy (OT)

²⁴³ speech and language therapy (ST)

²⁴⁴ a special education early childhood program.

²⁴⁵ the early childhood center

²⁴⁶ prewriting tasks

²⁴⁷ multi-step directions

²⁴⁸ additional supports

²⁴⁹ arm rest

²⁵⁰ foot rest

²⁵¹ a gait belt

²⁵² self-directed

تا پایان دوره خردسالی، کارینا یک دوره پر از حوادث زمین خوردن را داشت. در بسیاری از مواقع، زمین خوردن کارینا به علت بی ثباتی اش در هنگام راه رفتن، حواسپرتی اش در هنگام راه رفتن سریع و بی توجهی به مقصد راه رفتن بود. هرچند در سایر موارد، افتادن کارینا در هنگام بازی در زمین بازی، در هنگام زنگ تفریح و یا در حین پرداختن به کار و فعالیت بر روی میز به حالت از دست دادن کامل اختیار عضلانی بطور ناگهانی بود و به مانند "چکیدن قطره بر روی زمین"²⁵³ بود. هیچکدام از آموزگاران، درمانگرها، پزشکان و حتی پدر و مادرش نیز نمیتوانستند تشخیص بدهند که آیا افتادن های کارینا به علت تشنج است و یا به دلایلی نظیر کاهش قدرت حرکات درشت، از دست دادن هماهنگی، فقدان انگیزه و یا تلاشی برای پرهیز از انجام فعالیت های اجباری²⁵⁴ است. هنگامی که کارینا به سن پیش دبستانی رسید و به آنجا رفت، این رفتارهای تشنجی دیگر رخ نداد. البته لازم به ذکر اینکه او به ندرت دچار لغزیدن و سکندری خوردن²⁵⁵ و به زمین افتادن می شد حتی در حالتی که مشغول دویدن سریع بود و یا در هنگام دویدن حواسش پرت²⁵⁶ می شد.

پس از ورود به دوره پیش دبستانی، کارینا قادر بود تا از لغات برای بیان نیازها و خواسته هایش استفاده کند. او قادر شده بود تا حروف مرتبط با نام کوچک خود را بشناسد و در حال کار کردن بر روی این موضوع بود تا بتواند حروف نام خانوادگی را نیز بشناسد. او میتواند تا عدد پانزده را بصورت طوطی وار و پشت سر هم بشمارد و اعداد یک تا سه را تشخیص بدهد. زمانیکه به او گفته می شد تا یک فرد را تصویر کند، او یک دایره برای صورت می کشید و سپس اعضای نظیر چشم، گوش، دهان، دست ها و پاها را نیز به آن اضافه می نمود.

او به راحتی قادر بود تا خطوط صاف و مستقیم را با اندکی انحراف برش بزند ولی در مورد خطوط منحنی و شکل های ساده قادر به اینکار نبود. کارینا میتواند تصاویر یا موارد مرتبط به هم (نظیر قاشق و چنگال / کفش و جوراب) را با همدیگر جفت کند. او کلمات متضاد را می فهمید و مفاهیم مترادف و متفاوت را متوجه می شد.

او اغلب تمایل بسیار زیادی به بازی در فضای بیرون از خانه داشت و با همتاهایش روابط بسیار دوستانه ای برقرار میکرد، البته هیچگونه هراسی نداشت از اینکه تا از دوستان همکلاسی اش بخواهد تا با او همبازی شوند. به علت احتیاطات در خصوص تشنج هایی که باید کارینا مراعات میکرد، او یک مراقب ویژه داشت. او به استفاده از تجهیزات ویژه ای که برای وی از دوران کودکی طراحی شده بود نظیر صندلی تطبیق یافته، قیچی تطبیق یافته و حلقه های مخصوص گرفتن مداد، ادامه می داد. همچنین او به دریافت برنامه های جلسات توانبخشی ادامه می داد که این جلسات عبارت بودند از هفته ای یک جلسه کاردرمانی بمدت سی دقیقه، هفته ای یک جلسه گفتار درمانی بمدت چهار دقیقه و در هر ماه یک جلسه فیزیوتراپی بمدت سی دقیقه.

نیاز به ارزیابی:

سه ماه پس از ورود کارینا به دوره پیش دبستانی، تیم آموزشی مخصوص نیاز به انجام یک ارزیابی مجدد داشت تا بتواند به تعیین این امر بپردازد که آیا نیازی به تداوم محدودیت و کنترل سرویس های مرتبط با آموزش خاص برای کارینا وجود دارد یا خیر؟

²⁵³ "drop to the ground"

²⁵⁴ non-preferred activities

²⁵⁵ trip and fall

²⁵⁶ got distracted

در مقطع دبستان ، عملکرد کارینا در حیطه آموزشی پائین تر از سطح مورد انتظار بود و همچنین کارینا مشکلاتی را در حوزه های گفتار و کلام ، حرکات درشت ، حرکات ظریف و توجه نشان می داد. دغدغه و نگرانی اصلی والدینش بیشتر به موضوع گفتار و کلام وی بود. آنها ابراز می داشتند که اگرچه گفتار کارینا بسیار زیاد پیشرفت کرده است و او میتواند جملات طولانی تری را بکار ببرد ، ولی آنها احساس می کردند که هنوز گفتار وی عقب تر از همتایانش است. همچنین آنها در مورد انگیزه کارینا نیز ابراز نگرانی می کردند. بطور مثال ، او خیلی زود دچار احساس رنجش و طردشدگی می شد، بطوریکه ایجاد انگیزه و تحریک مجدد وی برای انجام کارها بسیار سخت و دشوار می شد. کاردرمانگر ، گفتاردرمانگر ، فیزیوتراپیست ، مددکار اجتماعی ، روانشناس و پرستار تعیین نمودند که ارزیابی های آتی باید در حیطه های مختلفی شامل عملکرد آموزشی ، وضعیت ارتباطی ، هوش عمومی ، وضعیت اجتماعی / هیجانی ، توانمندیهای حرکتی و سلامت عمومی انجام پذیرد.

دلیل استفاده از " پرسشنامه انگیزه برای انجام کار در کودکان "

به دلیل اینکه کارینا به شدتی همانند زمان دوران کودکی اش دیگر به زمین نمی افتاد ، کاردرمانگر تصور میکرد که زمین خوردن های او تعمدی بوده است . آموزگار کارینا و کاردرمانگرش نیز متذکر شدند که در هنگام انجام تکالیفی که مورد نظر و دلخواه کارینا نباشد ، او همکاری نمی کند و از انجام این تکالیف خودداری می کند. اغلب این تکالیف از نوع فعالیتهای روی میز تحریری²⁵⁷ و تحت نظر آموزگار بودند که نیازمند عملکرد نوشتن ، رنگ آمیزی یا بریدن بودند. اغلب ، در صورتیکه یک فرد بزرگسال کارینا را وادار به تلاش و چالش بیشتری می کرد و یا اگر تلاش مینمود تا وضعیت قلم بدست گرفتن و یا قیچی بدست گرفتن کارینا را اصلاح کند ، او ناراحت و غمگین می شد. این مشاهدات شاخصه ای برای انگیزه انجام کار در مورد کارینا بودند، بنابراین چنین بنظر میرسید که یک احساس و مفهوم محدود شده ای از " عاملیت فردی²⁵⁸ " وجود داشت که بر توانایی های وی در تلاش برای انجام فعالیتهای چالش برانگیز تاثیر منفی میگذاشت. بنابر همین دلایل فوق الذکر و همچنین نگرانی های والدین کارینا ، کاردرمانگر وی تصمیم گرفت تا از پرسشنامه انگیزه برای انجام کار در کودکان همراه با سایر روشهای ارزیابی استفاده نماید. بدین وسیله کاردرمانگر در پی آن بود تا از انگیزه کارینا و همچنین تاثیر ابعاد و جنبه های مختلف محیط کلاسی بر اراده و انگیزه انجام کار در کارینا مطلع گردد. کاردرمانگر تصمیم گرفت تا محیط آموزشی و کلاس کارینا را مورد بازدید و مشاهده²⁵⁹ قرار بدهد. به دلیل اینکه اغلب مشکلات رفتاری کارینا در هنگام انجام فعالیتهای روی میز تحریری بروز میکرد ، بنابراین هر دوی این جلسات مشاوره شامل فعالیتهای روی میزی بود. با این وجود ، کاردرمانگر چنین انتظار داشت که کارینا در هنگام ارائه فرصتی برای تعامل اجتماعی و هنگام انجام یک فعالیت با حالت خود مدیریتی²⁶⁰ تر ، از خود انگیزه بیشتری انجام کار بروز خواهد داد. بنابراین جلسه مشاهده نخست ، باید این موارد را در بر داشته باشد.

²⁵⁷ teacher-directed tabletop activities

²⁵⁸ Personal Causation

²⁵⁹ Observation

²⁶⁰ Self-directed

جلسه مشاهده اول :

نخستین فعالیتی که کاردرمانگر آنرا مورد مشاهده قرار داد ، به مدت یک ربع طول کشید. این فعالیت با خواندن کتاب مخصوص کودکان تحت نظر آموزگار در حالیکه دانش آموزان بر روی فرش نشسته بودند ، آغاز گردید. آموزگار بدون نمایش تصاویر به دانش آموزان ، برای آنها کتاب را می خواند. کارینا در سراسر قصه داستان کاملاً به آموزگارش توجه دیداری داشت. آموزگار از دانش آموزان خواست که آنها به سر جای خود بازگردند و با استفاده از تخیل خودشان تصویری از یکی از شخصیت‌هایی که در داستان شنیده بودند ، ترسیم کنند و آنرا رنگ آمیزی نمایند. آموزگار به آنها اطلاع داد که هر زمانیکه او اعلام کند که وقت ایشان تمام شده است ، آنها باید نوبت بگیرند تا به جلوی کلاس درس بیایند و تصویر نقاشی خودشان را به سایرین نشان بدهند.

کارینا با عجله به پشت میز خودش برگشت و منتظر شد تا مربی مراقب وی به او کاغذ بدهد. سپس کارینا از داخل جعبه لوازم التحریر ، یک مداد برداشت و نموداری از بدن شخصیت مورد علاقه اش را ترسیم نمود. سپس او مدادش را روی میز گذاشت و سپس نقاشی اش را بالا آورد تا به کاردرمانگرش نشان بدهد و سپس خندید. او نقاشی را بر روی میز گذاشت و شروع به تماشای دور و اطراف نمود. مربی سریعاً به کنار کارینا رفت و به او گفت " بکش و رنگ بزن" و سپس جعبه مداد رنگی ها را به کارینا نزدیکتر کرد. کارینا نیز به سرعت مداد شمعی ارغوانی رنگ را از داخل جعبه بیرون کشید و شروع به رنگ آمیزی نمود. زمانیکه کار رنگ آمیزی کارینا تمام شد. او مداد شمعی را بر روی میز گذاشت و لبخند زد و سپس نقاشی اش را بالا گرفت و منتظر شد تا کسی به آن نگاه کند. آموزگار به نزدیک کارینا آمد و از او پرسید: " چشمهایش کجا هستند ؟ " / او چگونه می بیند ؟ / پاهایش کجا هستند ؟ " . کارینا پاسخ داد " آهان " و به سرعت مدادش را برداشت و شروع به نقاشی و ترسیم سایر بخش های اضافی بدن نقاشی اش شد.

در کل زمان انجام این فعالیت توسط کودکان ، آموزگار در کلاس درس قدم میزد و به دانش آموزان نکاتی را گوشزد مینمود " چشمانتان را ببندید و از قوه تخیل تان استفاده کنید" / " نقاشی هایتان را آنقدر بزرگ بکشید که من بتوانم آنها را ببینم " / " از تعداد رنگهای بیشتری استفاده کنید" / " بر روی این شخصیت داستانی که نقاشی کرده اید ، یک اسم بگذارید و در زیر نقاشی تان نام آن را بنویسید" / " لطفا هرچه را که به ذهن تان می آید نقاشی بکنید" .

زمانیکه آموزگار پایان یافتن زمان نقاشی را اعلام نمود ، باز هم کارینا می خندید و نقاشی اش را بالا آورده بود تا به کاردرمانگر نشان بدهد. آموزگار به کارینا تذکر داد که او باید بر روی شخصیت نقاشی اش نام بگذارد و این نام را در پایین نقاشی اش بنویسد. کارینا به آموزگار گفت : " من او را چه کسی؟ نامگذاری میکنم " . کارینا به جای اینکه این نام را بر روی نقاشی اش بنویسد ، نام خودش را زیر نقاشی نوشت. مربی سریعاً به نزدیک کارینا آمد و از او پرسید که بر روی نقاشی ات چه اسمی گذاشتی و سپس مربی با یک ماژیک زرد رنگ نام چه کسی؟ را در زیر نقاشی نوشت و از کارینا خواست تا آن را کپی کند. کارینا نیز مداد را برداشت و مسیر و شکل حروف را تقلید نمود.

در پایان ، آموزگار از دانش آموزانی که نقاشی اشان را تمام کرده بودند ، پرسید که خب حالا چه کسی دوست دارد تا به جلوی کلاس بیاید و نقاشی اش را برای سایر همکلاسی هایش توضیح بدهد؟ . کارینا چندین بار دستش را بالا برد ولی پس از اینکه چندبار آموزگار سایر دانش آموزان را مقدم بر او به جلوی کلاس برد بسیار ناراحت شد و اخم کرد. سپس آموزگار از کارینا خواست تا به جلوی کلاس بیاید و نقاشی را برای سایر دوستان همکلاسی اش توضیح بدهد. کارینا به سرعت از پشت میز

تحریرش بیرون آمد و به جلوی کلاس رفت و در تمام مدتی که داشت نقاشی اش را توضیح میداد ، لبخند میزد. کارینا به پرسشهای متعدد آموزگارش در مورد رنگ و نام نقاشی ایی که کشیده بود و اینکه چگونه است که نقاشی وی پاهای متعددی دارد پاسخ داد. پس از اینکه او به صندلی خودش بازگشت ، کاملاً خوشحال و خرسند بود و بوسیله بالا انداختن شانه هایش هیجان زائدالوصف خودش را نشان داد و تا لحظاتی به لبخند زدن ادامه داد.

نمره دهی نخستین جلسه مشاهده

کاردرمانگر بر مبنای مشاهداتش از نخستین جلسه فعالیت ، به درجه بندی و امتیازدهی بر اساس پرسشنامه انگیزه برای انجام کار در کودکان پرداخت و جدول زیر را تکمیل نمود:

محیط و محل مشاهده : کلاس درس													جلسه نخست : فعالیت نقاشی و ترسیم خلاق شخصیتهای داستان			
S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O
بروز کنجکاو:	اعمال آغازین	بروز اولیونها و تزجیح ها	تلاش برای تاثیرگذاری	تلاش برای پرداختن به موارد جدید	استمرار در کار	تکلیف محوری	ابراز رضایت از مهارت	تمرین کردن برای کسب مهارت	تلاش برای حل مشکل	پیگیری فعالیت تا پایان و تکمیل آن	استقبال از چالش ها	سازماندهی و ایجاد تغییرات در محیط	استفاده از تخیل و قدرت تصویرسازی های ذهنی			

S : سطح خودبخودی و ناگهانی

I : سطح تلاش اضافی پس از درخواست دیگران

H : سطح عدم تمایل و تردید

P : سطح انفعال

N/O : عدم مشاهده / سایر موارد

بروز کنجکاو: سطح خودبخودی و ناگهانی : کارینا بطور فعال به آموزگار در هنگام خواندن داستان و ارائه دستورات برای انجام کار توجه می کند. او جعبه لوازم التحریرش را برای یافتن مدادشمعی مورد نظرش جستجو می کند.

اعمال آغازین : سطح خودبخودی و ناگهانی : کارینا برای آغاز و شروع کارش بطور مستقل به صندلی اش بازمی گردد. او مداد شمعی اش را برای آغاز کارش پیدا می کند و در دست می گیرد.

بروز اولویتها و ترجیح ها: سطح خودبخودی و ناگهانی : کارینا مداد شمعی با رنگ مورد نظر خودش را انتخاب می کند.

تلاش برای تاثیرگذاری: سطح خودبخودی و ناگهانی : کارینا بطور فعال و مستقل مدادشمعی خود را بر روی کاغذ حرکت میدهد تا نقاشی و کارش را تکمیل کند. همچنین کارینا با دانستن اینکه اگر دستش را بالا بیاورد، آموزگار او را برای ارائه توضیح در مورد نقاشی اش صدا خواهد کرد ، اینکار را انجام میدهد یعنی دستش را بالا می آورد.

تلاش برای پرداختن به موارد جدید: سطح تلاش اضافی پس از درخواست دیگران: پس از اینکه کاردرمانگر از کارینا خواست تا نام خودش را در پائین صفحه نقاشی بنویسد ، او چیزی را در پائین برگه اش ترسیم کرد یعنی بطور مثال نام خودش را نوشت. با کمک گرفتن از کاردرمانگر و تعقیب کلمه نامش ، او موفق شد که نام خودش را در پائین برگه نقاشی اش بنویسد.

استمرار در کار: سطح خودبخودی و ناگهانی : بنظر میرسید که این فعالیت برای کارینا آنقدر ارزشمند و جذاب بوده است که برای آن وقت و زمان بگذارد و هنگام ارائه آن برای دیگران دچار اضطراب شده بود. کارینا در هنگام خواندن داستان ، رنگ آمیزی و تشریح مساعی دیگران نیز کاملا مشغول کارش شده بود.

تکلیف محوری: سطح خودبخودی و ناگهانی : کارینا بطور هدفمند از مداد شمعی و مداد رنگی هایش برای ترسیم نقاشی استفاده نمود.

ابراز رضایت از مهارت: سطح خودبخودی و ناگهانی : کارینا هنگام ارائه نقاشی اش به دیگران بارها و بارها با غرور و افتخار آن را بالا می آورد و آن را به دیگران نشان می داد. در بازگشت به سر جای خودش ، پس از ارائه توضیحات به دیگران در مورد نقاشی اش ، کارینا لبخند می زد و با ابراز شادی و خوشحالی شانه هایش را به نشانه رضایت از کارش بالا انداخت.

تمرین برای کسب مهارت: سطح تلاش اضافی پس از درخواست دیگران: کارینا ، با دریافت سطح اندکی حمایت از جانب مربی ، با دنبال نمودن مسیر نوشته مربی به نوشتن نام خودش در پائین صفحه نقاشی اش مشغول شد.

تلاش برای حل مشکل: عدم مشاهده : کارینا در طی انجام تکلیف هیچگونه مشکلی را تجربه نکرد و برایش مشکلی بوجود نیامد.

پیگیری فعالیت تا پایان و تکمیل آن : سطح عدم تمایل و تردید: کارینا به راهنمایی ها و سرخ های کلامی بیشتری از جانب کاردرمانگر ، مربی یا آموزگارش نیاز داشت تا بتواند کلیه مراحل مختلف تکلیف را به پایان برساند. او برای رنگ آمیزی نقاشی اش ، اضافه نمودن قسمتهای بیشتری به نقاشی اش و همچنین نوشتن نام خودش در پائین صفحه نقاشی اش به تشویق و راهنمایی هایی نیاز داشت.

استقبال از چالش ها : سطح انفعال : کارینا با انجام دادن یک مقدار بسیار اندکی از کار کردن بر روی این فعالیت خرسند بود. کارینا ، علیرغم تشویق و ترغیب آموزگار برای ادامه روند افزودن قسمتهای دیگر به نقاشی و استفاده از رنگهای مختلف

در رنگ آمیزی آن ، بسیار تمایل داشت تا فقط از یک رنگ در نقاشی اش استفاده کند. کارینا هیچگاه در صدد رقابت با همکلاسی اش در انجام نقاشی اش بر نیامد تا با افزودن قسمتهای بیشتر و یا استفاده از رنگ های متنوع تر برتری طلبی کند.

سازماندهی و ایجاد تغییرات در محیط: سطح انفعال : کارینا هیچگونه تلاشی برای ایجاد تغییر یا اصلاح در محیط پیرامون خودش انجام نداد. بطور مثال ، به منظور استفاده از مواد مختلف به شیوه های متفاوت . او هیچگونه تلاشی برای ایجاد تغییر یا اصلاح در محیط اجتماعی اش انجام نداد. بطور مثال ، تلاش برای جلب توجه و یا ایجاد چالش با همکلاسی اش.

استفاده از تخیل و قدرت تصویرسازی های ذهنی: سطح عدم تمایل و تردید: به دلیل اینکه تکلیف موردنظر بر مبنای استفاده از قوه تخیل و باز نموده های ذهنی بود، رفتار کارینا از این لحاظ در یک سطح بسیار اولیه و پایه ای بود. نقاشی او از لحاظ خلاقیت بسیار متفاوت از نقاشی سایرین بود. با این وجود ، کارینا برای توصیف و تشریح نقاشی اش به تشویق و ترغیب نیاز داشت . اما باز هم او نقاشی خودش را بر پایه آنچه که شنیده بود نامگذاری نمود و نه بر اساس خلاقیت ذهنی خودش.

دومین جلسه مشاهده :

کاردرمانگر بار دیگر (دومین مرتبه) کارینا را در طی فعالیت رنگ آمیزی مورد مشاهده قرار داد، این فعالیت بیست دقیقه طول کشید. این فعالیت در هنگام اوقات آزاد مدرسه انجام گرفت ، در این زمان دانش آموزان در اطراف میزها و غرفه های دارای فعالیت های مختلف گردش می کردند و فعالیت های متفاوتی را انجام می دادند. این فعالیت شامل رنگ آمیزی تصویر یک خرگوش و بریدن آن بود. یکی از همکلاسی های کارینا تصویر خرگوش را به او داد و در مقابل کارینا قرارش داد. کارینا در جعبه لوازم التحریر جستجو کرد و یک مداد را از داخل آن برداشت. مربی ، در حالیکه مشغول کمک کردن به یک دانش آموز دیگر بود ، گفت " کارینا ، خرگوش را رنگ بزن".

سپس کارینا مدادش را روی زمین گذاشت و یک مدادشمعی قهوه ای را برداشت. مدتی را کارینا با تصویر و مداد شمعی اش احساس بیقراری می نمود، و سپس شروع به رنگ آمیزی پاهای خرگوش در تصویر نمود.

کارینا ، پس از رنگ آمیزی بصورت چند خط افقی ، کارش را متوقف نمود و به سمت دیگر اتاق یعنی جائیکه گروه دیگری از بچه ها در حال قدم زدن بودند ، نگاه کرد. پس از گذشت مدت زمان زیادی ، کارینا توانست حواسش را جمع کرده و به کار خودش ادامه داد، اما در سایر موارد لازم میشد تا مربی به او تذکر بدهد تا به کار رنگ آمیزی خودش ادامه دهد. یکبار ، کارینا از کاردرمانگر درخواست نمود تا به او در رنگ آمیزی کمک کند. کاردرمانگر تلاش نمود تا او را برای ادامه کارش تشویق نماید، بنابراین کاردرمانگر به او گفت که او باید تلاش کند تا بیشترین سعی خودش را بکند تا بهترین کار را ارائه دهد. کارینا با پوشاندن سرش با دستهایش به این خواسته پاسخ داد تا نشان دهد که بسیار غمگین و ناراحت است. این رفتار تا لحظاتی ادامه یافت و پس از آن دومرتبه کارینا به ور رفتن با جعبه لوازم التحریر و مداد رنگی هایش مشغول شد و به نگاه کردن به سایر بچه ها در بخش دیگر اتاق پرداخت. او دومرتبه یک مداد شمعی دیگری برداشت و کار رنگ آمیزی اش را ادامه داد. این توالی قرار دادن مداد شمعی و برداشتن آن و سپس گرفتن سر و صورت در بین دستهایش چندین و چند مرتبه تکرار شد. در کل طول زمان کار ، کارینا فقط رنگ آمیزی سرانگشت پاهای خرگوش را انجام داده بود.

در این هنگام یکی از همکلاسی های کارینا به کاردرمانگر پیشنهاد داد کارینا عادت داشته که مربی/دستیار به کارینا کمک کند. کارینا نیز این موضوع را تأیید نمود. بنابراین کاردرمانگر نیز با این موضوع موافقت نمود و به کارینا گفت که نزد مربی

دستیار برود و از او تقاضای کمک کند. مربی مشاهده کرد که کارینا از جایش بلند شد ، بنابراین مربی از جایش بلند شد و به سمت کارینا آمد تا به او کمک کند . مربی به کارینا گفت : " این تصویر خرگوش خیلی بزرگ است ؟ مگر نه ؟ یادت باشه که شما فقط باید اون رو رنگ بکنی ، به عقب و جلو ، بالا و پائین. فقط داخل کادر باید رنگ بزنی " . کارینا تلاش نمود تا مداد شمعی را در دست های مربی بگذارد ، ولی مربی آنرا به وی پس داد و به گفت که این کارینا است که باید اینکار را انجام دهد. کارینا دومرتبه شروع به رنگ آمیزی نمود اما مربی متوجه شد که کارینا مداد شمعی را در دستش بطور صحیحی نگه نمی دارد. مربی سعی نمود تا شیوه ی نگه داشتن مداد شمعی در دست را به کارینا بیاموزد و آنرا اصلاح نماید ، او حتی بطور کلامی نیز به کارینا یاد داد که چگونه مداد شمعی را بطور صحیح به دست بگیرد. کارینا چندین مرتبه تلاش نمود ولی موفق نشد که آن را بطور کاملا صحیح انجام دهد. بنابراین مربی تلاش کرد تا با استفاده از یک مداد شمعی دیگر و شیوه تقلید به کارینا اینکار را یاد بدهد و همچنین او را تشویق نمود تا دومرتبه اینکار را امتحان کند. باز هم کارینا موفق نبود و همچنان مداد را در مشت می گرفت. مربی سعی کرد تا با دست خودش دست کارینا را اصلاح کند ولی باز هم موفقیت آمیز نبود، بنابراین از کارینا خواست تا مداد شمعی را زمین بگذارد و دومرتبه آنرا بردارد و به او گفت : " آنرا فقط بطور صحیح در دست نگه دارد " . بالاخره او موفق شد و رنگ آمیزی را شروع کرد. اینبار ، به جای اینکه کارینا مثل اوائل کار به رنگ کردن داخل کادرهای تصویر بپردازد ، کارینا شروع کرد به خط خطی کردن روی سایر قسمتهای بدن و پاهای تصویر خرگوش. در این هنگام او تصویر را به مربی داد و خواست که قیچی نمودن و درآوردن تصویر را شروع کند ، ولی مربی به او گفت که هنوز قسمتهای زیادی نظیر گوشهای خرگوش و سایر قسمتها باقی مانده است و او باید پیش از قیچی کردن و برش دادن آنها را پر کند. مربی شروع کرد به کمک نمودن و یاری دادن به کارینا تا قسمتهای دیگر را نیز رنگ آمیزی کند و در این کار بخشهای کوچکی را نیز به وی کمک نمود. در هنگامیکه مربی داشت رنگ آمیزی میکرد ، علیرغم اینکه مربی به کارینا می گفت : " مرا ببین! ببین عقب و جلو و .. " ولی کارینا سرو صورتش را با دستهای پوشانده بود. مادامیکه مربی توجه اش را به دانش آموز دیگری معطوف می کرد ، کارینا فقط می نشست و به اطراف اتاق نگاه می کرد. هر زمان که مربی و یا کاردرمانگر به او بطور کلامی تذکر می دادند ، کارینا برای دقایقی به رنگ آمیزی ادامه میداد.

کارینا به راهنمایی های کلامی مداوم و تشویق های مستمر نیاز داشت تا به کارش ادامه دهد. مربی مرتبا به او می گفت : " این خیلی خوبه ! ادامه بده" ، " تو خیلی خوب داری کار می کنی !" ، " کارت خیلی عالی داره میشه!" ، " دیگه آخرشه ! داره تموم میشه !" ، " خیلی خوب شده ، قشنگ شده " ، " حالا به این قسمت هم توجه بکن و انجام بده ! وای داره خیلی قشنگ میشه!". کارینا اغلب توقف میکرد و دست از کار می کشید و به دانش آموزان دیگری که کارشان را تمام کرده بودند و در اطراف اتاق به شکل خرگوشی می جهیدند و بالا و پائین میپربیدند ، نگاه می کرد. مربی نیز مرتب وی را تشویق مینمود ، که به محض اینکه او نیز کار رنگ آمیزی و سپس برش دادن و قیچی نمودن آنرا تکمیل نماید و به پایان برساند، میتواند به سایرین ملحق شود. وقتی که کارینا کار رنگ آمیزی پاها و بدن و گوشهای خرگوش را تمام کرد ، مداد شمعی اش را به کناری گذاشت و به سمت مربی اش به حالت جهش خرگوشی پرید و درخواست نمود تا برش دادن و قیچی نمودن تصویر را شروع کند. مربی به کارینا گفت که او هنوز بخشهایی نظیر چشمها و دهان خرگوش را رنگ نکرده است ، بنابراین با راهنمایی های کلامی بیشتر، کارینا چشمان خرگوش را آبی و دهان آن را قرمز رنگ کرد. در این هنگام ، کارینا درخواست نمود تا برش دادن و قیچی نمودن تصویر را شروع کند. کارینا به جای اینکه قیچی ویژه و مخصوص خودش را از داخل جعبه لوازم التحریرش بردارد ، از روی میز قیچی های معمولی را برای بریدن تصویر انتخاب نمود و برداشت. او شروع به قیچی نمودن کرد ولی در اینکار چون قیچی مناسبی را انتخاب نکرده بود و نمیتوانست دست و انگشتان خودش را در مکانهای صحیحی قرار بدهد بسیار به زحمت و تقلا افتاد. پیش از

اینکه مربی فرصت پیدا بکند تا به کارینا کمک کند ، زمان آن روز مدرسه به پایان رسید. بنابراین ، او مجبور شد تا کار را متوقف کند و ادامه آن را به فردا محول نماید.

نمره دهی دومین جلسه مشاهده:

کاردرمانگر بر مبنای مشاهداتش از دومین جلسه فعالیت ، به درجه بندی و امتیازدهی بر اساس پرسشنامه انگیزه برای انجام کار در کودکان پرداخت و جدول زیر را تکمیل نمود:

محیط و محل مشاهده : کلاس درس													جلسه دوم : فعالیت رنگ آمیزی		
S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O
بروز کنجکاو:	اعمال آغازین	بروز اولویتها و ترجیح ها	تلاش برای تاثیرگذاری	تلاش برای پرداختن به موارد جدید	استمرار در کار	تکلیف محوری	ابراز رضایت از مهارت	تمرین برای کسب مهارت	تلاش برای حل مشکل	پیگیری فعالیت تا پایان و تکمیل آن	استقبال از چالش ها	سازماندهی و ایجاد تغییرات در محیط	استفاده از تخیل و قدرت تصویرسازی های ذهنی		

S : سطح خودبخودی و ناگهانی

I : سطح تلاش اضافی پس از درخواست دیگران

H : سطح عدم تمایل و تردید

P : سطح انفعال

N/O : عدم مشاهده / سایر موارد

بروز کنجکاو: سطح خودبخودی و ناگهانی : کارینا با نگاهش بسیار به این فعالیت توجه کرد. همچنین او بسیار کنجکاو بود که ببیند در قسمت دیگر اتاق بچه ها چکار می کنند.

اعمال آغازین: سطح خودبخودی و ناگهانی : کارینا برای آغاز و شروع کارش بطور مستقل به جعبه لوازم التحریرش را جستجو کرد و مداد شمعی قهوه ای را مداد شمعی اش را برای آغاز کار رنگ آمیزی اش پیدا می کند و در دست می گیرد.

بروز اولویتها و ترجیح دادن ها: سطح خودبخودی و ناگهانی : کارینا مداد شمعی با رنگ مورد نظر خودش را انتخاب می کند. همچنین کارینا قیچی مورد نظرش را خودش انتخاب نمود و بطور کلامی نیز درخواست شروع برش با قیچی را ابراز نمود.

تلاش برای تاثیرگذاری: سطح عدم تمایل و تردید: کارینا به تشویق های کلامی بسیار زیاد از جانب مربی و یا کاردرمانگر نیاز داشت تا مداد شمعی اش را بر روی کاغذ حرکت بدهد و تصویر خرگوش را رنگ آمیزی نماید. او اینکار را انجام داد ولی بخاطر کسب لذت نبود.

تلاش برای پرداختن به موارد جدید: سطح تلاش اضافی پس از درخواست دیگران: بعد از اینکه کارینا سایر بچه ها را دید که در اطراف اتاق بطور خرگوشی جست و خیز می کردند ، او نیز تلاش کرد که حتی پیش از اتمام رنگ آمیزی اش اینکار را انجام دهد و شروع به جست و خیز خرگوشی کرد.

استمرار در کار : سطح عدم تمایل و تردید: هرچند که کارینا پس از تشویق ها و تذکرات کلامی مکرر و مستمر از جانب مربی اش ، کارش را ادامه داد ولی او در انجام کارش اصلا برای آن هیجان و نشاطی نداشت.

تکلیف محوری: سطح عدم تمایل و تردید: با دریافت بیشترین میزان حمایت و راهنمایی کلامی ، کارینا بطور هدفمندی از مداد رنگی های مناسبی برای رنگ آمیزی اش استفاده نمود. او در ذهنش برنامه و نقشه ای داشت که به منظور رنگ آمیزی تصویر خرگوش تا نهایت ممکنه از رنگها استفاده کند.

ابراز رضایت از مهارت: سطح انفعال : علیرغم گزاره های کلامی بسیار زیاد مربی در مورد نحوه ی عملکرد کارینا و ارائه توصیف های مکرر و مطلوب از آن ، ولی کارینا هیچگونه ابراز رضایت و شادی از این تکلیف بروز نداد.

تمرین برای کسب مهارت: سطح عدم تمایل و تردید: کارینا ، با دریافت سطح بالا و بسیار زیاد انواع حمایت های کلامی ، بینایی و قرار دادن دست مربی بر روی دست کارینا از جانب مربی ، توانست بطرز صحیحی مداد شمعی رنگی را در دست بگیرد. در انجام رنگ آمیزی نیز این مربی بود که بارها و بارها او را کمک نمود و حتی جهت های لازم برای رنگ آمیزی را به وی یاد داد.

تلاش برای حل مشکل: سطح تلاش اضافی پس از درخواست دیگران: در یک مورد کارینا با بهره گیری از راهنمایی کلامی کاردرمانگر برای حل مشکلش از مربی کمک خواست.

پیگیری فعالیت تا پایان و تکمیل آن : سطح عدم تمایل و تردید: کارینا به راهنمایی ها و تشویق های کلامی بسیار زیادی از جانب کاردرمانگر ، مربی نیاز داشت تا بتواند کلیه مراحل مختلف تکلیف را به پایان برساند.

استقبال از چالش ها : سطح انفعال : علیرغم تشویق و ترغیب مربی ، ولی کارینا خودش را به چالش و زحمت بیشتری نمی انداخت. بطور نسبی ، کارینا تلاش میکرد تا با انجام کمترین میزان رنگ آمیزی خودش را از آن خلاص کند.

سازماندهی و ایجاد تغییرات در محیط: سطح عدم مشاهده : کارینا هیچگونه تلاشی برای ایجاد تغییر یا اصلاح در محیط پیرامون خودش انجام نداد.

استفاده از تخیل و قدرت تصویرسازی های ذهنی: سطح انفعال : با وجودیکه کلیه دانش آموزان تشویق شده بودند تا در رنگ آمیزی تصاویر از خودشان خلاقیت بروز بدهند، ولی کارینا هیچگونه استفاده ای از خلاقیتش در این امر بروز نداد.

ارزیابی محیط :

کاردرمانگر در مورد هر محیطی که فعالیت کارینا را در آن مورد مشاهده قرار می داد ، " لیست ویژگی های محیطی" را تکمیل نمود . او به مشابهنها و تفاوتهای موجود بین هر دو محیط پرداخت. ارزیابی های محیطی وی در زیر آورده شده است ، سعی شده است که این موارد منطبق با موارد ذکر شده در بخش چهارم باشد.

فضاها :

هر دوی این فعالیتها در محیط کلاس مدرسه ی کارینا ، در داخل اتاقی که از تلفیق روشنایی طبیعی و سیستم روشنایی برق شهری استفاده می کرد ، رخ داد. اتاق کاملاً رنگ آمیزی شده بود و پوسترهایی روی دیوار نصب شده بود و کارهای تکمیل شده دانش آموزان از دیوار آویزان شده بود و قفسه ها مملو برگه ها ، اسباب بازی ها ، کاردستی های دانش آموزان و کتاب بود. بنابراین فضا از لحاظ بینایی کاملاً تحریک آمیز و چشم نواز بود. در طی انجام فعالیت ، محیط اتاق کاملاً شلوغ و پرسر و صدا بود زیرا دانش آموزان در حال الگو برداری و کپی از روی کار سایر دوستانشان بودند و همچنین آموزگار در حال ارائه دستورات و راهنمایی های کلامی به آنها بود. در هر دو فعالیت ، کارینا فضای مطلوب و مناسبی برای تحرک و جابجایی داشت . فضای کلاس به گونه ای طراحی شده بود که اجازه فعالیت در زمینه های مختلف را میسر می کرد. یک گروه از میزها و نیمکت ها برای انجام تکالیف نوشتاری و کتبی و سایر فعالیتهای آموزشی دانش آموزان بودند . فضای کتابخانه به دانش آموزان اجازه می داد تا در محیطی کاملاً آرام و بی سر و صدا به مطالعه بپردازند. پوشش کف زمین به گونه ای بود که اجازه فعالیت به صورت گروهی و اوقات آزاد را فراهم می آورد. در طی فعالیت نخست ، کلیه دانش آموزان را روی فرش (روی زمین) شروع کردند ولی کارشان را بر روی میز به پایان رساندند. در فعالیت دوم ، کارینا و سایر دوستانش در گروه ، پشت یک میز نشستند ولی سایر گروهها بطور نامتمرکز در فضای اتاق قرار گرفتند. این امر ممکن است که بر روی انگیزه کارینا برای انجام فعالیت دوم تاثیر گذاشته باشد. کاردرمانگر ویژگیهای فضایی دیگری را که میتواند بر انگیزه کارینا تاثیر گذاشته باشد ثبت ننموده است.

اشیاء :

از لحاظ اشیاء مورد استفاده بین هر دو فعالیت مشابهنها های بسیاری وجود داشت. کلیه اشیاء از قبیل کاغذ ، مداد شمعی ، مداد ، قیچی ، میز و صندلی برای کارینا آشنا و ملموس بودند و کارینا در استفاده از آنها مشکلی نداشت. برخی از وسایل در فعالیت کاملاً مشابه بودند نظیر جعبه لوازم التحریر ولی برخی کاملاً متفاوت بودند نظیر قیچی ، کاغذ و صندلی ها. بعضی وسایل و اشیاء مرکب و پیچیده بودند نظیر جعبه لوازم التحریر ولی برخی کاملاً ساده بودند نظیر صندلی ها که فقط کافی بود تا کارینا بر

روی آن بنشیند. کارینا، در طی هر دو فعالیت، با وجودیکه در جعبه لوازم التحریرش وسایل بسیار زیادی وجود داشتند ولی فقط یک کاغذ را استفاده نمود.

کاردرمانگر تفاوت‌های متعددی را نیز بین دو فعالیت ثبت نمود. در فعالیت نخست، جنس کاغذ مورد استفاده از نوع برگه های معمولی بود ولی در فعالیت دوم از کاغذهای مخصوص چاپ استفاده شد. علاوه بر اینها، در طی فعالیت نخست، کارینا در صندلی مخصوص خودش نشسته بود اما در طی فعالیت دوم، او در پشت یک نیمکت مدرسه ای معمولی نشسته بود. عدم قرار گرفتن در صندلی مخصوص میتواند موجب شود که او کمتر احساس راحتی بکند، از ثبات کمتری برخوردار باشد و یا به او امکان عملکرد کمتری بدهد که جملگی این موارد میتواند بر انگیزه کارینا برای انجام و اتمام کار تاثیر بگذارد. در نهایت اینکه کارینا در فعالیت نخست فقط از الگوی گرفتن مداد استفاده نمود. استفاده مستمر و متداول او از مداد و بکارگیری مداد شمعی های با اندازه های متفاوت نیز میتواند بر میزان راحتی او در نوشتن و رنگ آمیزی تاثیر بگذارد.

محیط اجتماعی:

در طی فعالیت نخست، محیط اجتماعی شامل همکلاسی های کارینا، آموزگار، مربی و کاردرمانگر مشاهده گر بود. کارینا همراه با سه نفر از همکلاسی هایش در پشت یک میز نشسته بود و کلیه دانش آموزان بر روی یک فعالیت مشابه کار می کردند. آموزگار و مربی به ندرت راهنمایی ها و تشویق هایی به کارینا در حین انجام فعالیت ارائه نمودند. به نظر می رسد که تعامل اجتماعی در این فعالیت برای کارینا جالب و انگیزه بخش بوده است، زیرا مشاهده شد که کارینا برای مشارکت در ارائه نقاشی اش برای سایر همکلاسی هایش ذوق و شوق نشان داد.

در طی فعالیت دوم، محیط اجتماعی شامل همکلاسی های کارینا، آموزگار، مربی و کاردرمانگر بود. در این فعالیت نیز کارینا همراه با سه نفر از همکلاسی هایش در پشت یک میز نشسته بود و همگی آنها بر روی رنگ آمیزی تصویر خرگوش کار می کردند، اما سایر دانش آموزان به فعالیتهای متفاوتی مشغول بودند. مربی به میزان بسیار بیشتری کارینا را در طی فعالیت دوم راهنمایی و تشویق می کرد. چنین بنظر رسید که تشویق های کلامی و توجه از جانب افراد بزرگسال میتوانند نقش انگیزه دهی قوی برای کارینا داشته باشند، حتی اگر آن فعالیت برای کارینا جذاب و لذتبخش نباشد. این فعالیت برای دانش آموزانی که موفق به تکمیل و اتمام آن شدند، به یک فعالیت اجتماعی گروهی (جست و خیز و خرگوشی پریدن در اطراف اتاق) تبدیل شد. اما کارینا موفق به تکمیل و انجام تکلیفش در مدت زمان مقرر نشد و بنابراین نتوانست در فعالیت اجتماعی مذکور مشارکت کند. به علت اینکه کارینا بسیار علاقمند بود تا در آن فعالیت اجتماعی شرکت کند، پس میتوان چنین نتیجه گرفت که اگر از ابتدای فعالیت به این امر آگاهی داشت که در پایان کار میتواند در یک فعالیت گروهی مشارکت کند، شاید این موضوع میتوانست بر عملکرد بهتر کارینا در کارش و ادامه آن تاثیر مثبتی بگذارد.

تکالیف اشتغالی:

موفه های الزامی برای انجام هر دو فعالیت برای کلیه دانش آموزان و از جمله کارینا آشنا بود. هر دو تکلیف از نوع تکالیف ساختارمند بودند، بنابراین دارای دستورالعمل های مشخص و خاصی بودند. اما در فعالیت نخست، کارینا با آزادی عمل بیشتری کار کرد زیرا او فقط با همان تک رنگ دلخواهش کار کرد. در فعالیت دوم، انجام یک میزان مشخصی از رنگ آمیزی الزامی بود. هر دو فعالیت به حد کافی چالش برانگیز بودند، اما فعالیت دوم چالش برانگیزتر بود زیرا انجام یک حد نصاب در رنگ

آمیزی الزامی بود. اگرچه کارینا از لحاظ جسمانی هیچ مشکل خاصی برای انجام تکلیف دوم نداشت ، اما بنظر میرسد که او آنرا بسیار سخت و مشکل تصور می نمود و همین امر بر انگیزه او در انجام و به پایان رساندن تکلیف تاثیر می گذاشت. به علت اینکه کارینا به دلیل اتمام مدت زمان نتوانست کارش را به پایان برساند ، چنین بنظر میرسد که محدودیت زمانی میتواند بر انگیزه کارینا تاثیر بگذارد.

تفسیر امتیازات پرسشنامه انگیزه برای انجام کار در کودکان :

با انجام دو جلسه مشاهده ، کاردرمانگر امکان این را یافته بود تا رفتارهای مرتبط با انگیزه برای انجام کار در کارینا را در محیطهای متنوع و مختلف مشاهده کند. بر اساس پرسشنامه انگیزه برای انجام کار در کودکان ، انگیزه ی کارینا برای انجام کار در سطح شایستگی بود. نقاط قوت رفتارهای انگیزشی کارینا عبارت بودند از ابراز علاقه و کنجکاوی ، انجام اعمال آغازین در محیط. در زمان آغاز فعالیت ها. کارینا قادر بود تا بطور فعال و مستقل بر محیط پیرامونش تاثیر بگذارد، به تمرین مهارتهایش بپردازد و حس انجام و به پایان رساندنش را بروز دهد. اما این رفتارهایش ناپایدار بودند. او برای ادامه و تعقیب کارهایش و رساندن آنها به نقطه پایان نیازمند حمایت بود و هنوز بدنبال چالشهای جدید و تازه ای نبود.

عوامل متعددی شامل عوامل محیطی و درونی فرد وجود دارند که بر انگیزه کارینا برای انجام کار تاثیر می گذارند. کاملا بدیهی بود که اگر فعالیتهای از نوع دلخواه و مطلوب برای او بود و یا حتی اگر او آن کار را لذتبخش و یا جالب تلقی می نمود ، کارینا با انگیزه بیشتری به کار می پرداخت. هنگامیکه حق انتخاب و گزینه های بیشتری به کارینا ارائه می شد، میزان همکاری وی در قالب اعمال هدفمند در راستای مرتبط با تکلیف و فعالیت مورد نظر افزایش می یافت. همچنین در صورتیکه فعالیت مورد نظر مستلزم و یا دارای یک مولفه مشارکت اجتماعی بود ، طول مدتی که کارینا به آن فعالیت می پرداخت افزایش پیدا می کرد.

کارینا بسیار از راهنمایی ها و تشویق های کلامی افراد بزرگسال انگیزه و انرژی می گرفت و از تعامل با دوستان و همتهای خودش استقبال می نمود و برایش جالب و جذاب بود. چنین بنظر رسید که این مولفه های اجتماعی باعث بهبود و افزایش حس توانمندی کارینا و بالارفتن علاقه او به فعالیتهای می شد. البته باید در نظر داشت که اشیاء موجود در محیط نیز میتوانند به میزان علاقه و انگیزه کارینا برای انجام کار تاثیر بگذارند. بطور مثال ، وجود اشیاء تطبیق یافته و مناسب در سطح مهارت کارینا میتواند به میزان بسیار بیشتری بر انگیزه و اشتغال وی در فعالیتهای و تکالیف مورد نظر تاثیر مثبت بگذارد.

بطور کلی ، کاردرمانگر چنین استنتاج نمود که افت سطح انگیزشی کارینا میتواند به محدودیت احساس وی از توانمندی و کارایی اش در خصوص فعالیتهای حرکتی ظریف انگشتی مرتبط باشد زیرا که وی احساس مینمود که نمیتواند بخوبی از عهده اینکار برآید. به علت اینکه در اغلب اوقات کارینا احساس مطلوبی در خصوص توانمندی و کارایی اش ندارد ، این امر بطور منفی بر گستره و دامنه ی اراده و خواست وی در پاسخ دادن به پسخوراندها و یا تداوم عملکرد کارینا در هنگام مواجهه با مشکل و یا تکالیف چالش برانگیز تاثیر می گذاشت. چنین بنظر رسید که در صورتیکه فعالیت دارای مشخصه ها و ویژگی های مشخص و واضحی برای انجام دادنش باشد و پایان یافتن آن منوط به کسب آن مشخصه ها و حد نصاب ها باشد ، این امر میتواند موجب نگرانی و دغدغه خاطر کارینا شود. آگاهی و اطلاع بیشتر وی از مشکلاتش در انجام فعالیتهای حرکتی ظریف میتواند علت زمینه سازی تلقی گردد که کارینا به همین علت بیشتر به فعالیتهای گروهی و مشارکت اجتماعی ابراز علاقه می کرد. احساس افت توانمندی و کارایی نیز میتواند به نوبه خود بر احساس رضایت کارینا از پرداختن به فعالیتهای چالش برانگیز تر

تاثیر بگذارد. علت اینکه کارینا در فعالیتهای مشخص و معین کمتر علاقه نشان میداد، ناشی از این امر بود که او برای پایان دادن فعالیت و تکالیفش انگیزه کمتری داشت.

هماهنگ نمودن اهداف و برنامه ریزی مداخلات درمانی:

برپایه اطلاعات حاصل شده از پرسشنامه انگیزه برای انجام کار در کودکان، کاردرمانگر چنین استنتاج نمود که انگیزه کارینا برای انجام کار در محدوده ای است که نیاز است تا به یک گروه آموزشی ارجاع گردد. به علت اینکه انگیزه کارینا برای انجام کار در سطح کارآمدی بود، کاردرمانگر تعیین نمود که لازم است تا به او فرصتهایی ارائه گردد تا بتواند مولفه "عاملیت فردی" وی را در زمینه اتمام فعالیتهای حرکتی ظریف ارتقاء ببخشد. احساس کاردرمانگر این بود که در مورد کارینا بهتر است که او احساس بهتری از توانمندی هایش در فعالیتهای حرکتی ظریف، حتی پیش از پیشرفت و ارتقای از مرحله کارآمدی، کسب کند. زیرا عبور از مرحله کارآمدی نیازمند تمرین و تکرار و پرداختن به فعالیتهای دشوارتر و چالش برانگیزتر است. با استفاده از اطلاعات مذکور و تلفیق آنها با اطلاعات حاصله از دیگر بخشهای ارزیابی، کاردرمانگر اهداف زیر را توصیه نمود:

✚ کارینا به تمرین برای کسب مهارت گرفتن با استفاده از لوازم التحریر و ابزار نوشتاری در مورد یک توصیف و الگوی دیداری بمنظور تکمیل رنگ آمیزی و تکالیف نوشتاری (دستخط نویسی) خواهد پرداخت تا سطح قابلیت وی ارتقاء یابد.

✚ کارینا در تکالیف مدرسه ای ایی که زیاد مطلوب و دلخواهش نیست بوسیله مشارکت فعال و یا جلب توجه بینایی بمدت ده دقیقه با کمترین میزان راهنمایی های کلامی بکار گرفته خواهد شد.

چنین بنظر میرسد که اهداف مذکور صرفاً در رابطه با فعالیت حرکتی ظریف و مشکلات و نقائص توجه ای کارینا در نظر گرفته شده باشد، اما چنین نیست زیرا کاردرمانگر این اهداف و نحوه دستیابی به آنها را به منظور کمک به فرایند تسهیل ارتقای و رشد انگیزه کارینا برای انجام کار در نظر گرفته است. هدف اول موجب خواهد شد تا فرصتی مناسب برای کارینا فراهم آید تا احساس عاملیت فردی وی افزایش یابد زیرا این هدف شرایطی را بوجود می آورد تا کسب موفقیت در یک تمرین دشوار سبب رشد و ارتقاء احساس عاملیت فردی کارینا گردد. مشغول شدن و پرداختن به فعالیتها در یک بازه زمانی طولانی تر و قابل تمدید از لحاظ زمانی ولی با کمترین میزان حمایت سبب میشود تا اعتماد بنفس کارینا در زمینه توانایی اش برای دستیابی به نتایج مطلوب و دلخواه مورد نظرش بطور مستقل و بی نیاز از کمک دیگران افزایش یابد.

بمنظور دستیابی اهداف فوق الذکر، کاردرمانگر به راهکارهای متعددی می اندیشد تا بتواند به راهکار متناسب و مفید برای کارینا دست یابد:

- ❖ تغییر و اصلاح فعالیتهای مدرسه ای به گونه ای که امکان کسب موفقیت در آنها بالا برود. کاهش میزان و مقدار کاری که او باید انجام دهد یا در اختیار گذاشتن زمان بیشتر تا او بتواند کارش را به اتمام برساند.
- ❖ ارائه آموزش به کارینا در مورد نحوه صحیح بدست گرفتن نوشت افزار (لوازم التحریر) و ارائه فرصتهایی برای تمرین بیشتر. تشویقهای کلامی در هنگام استفاده صحیح از ابزار و وسایل مربوط به نوشتن و رنگ آمیزی و ...
- ❖ فراهم نمودن فرصتهایی برای انجام فعالیت همراه با سایر دوستانش (در زمانهای مقتضی و مناسب).

- ❖ کشف شیوه هایی تا کارینا بتواند خودش برای خودش ایجاد انگیزه کند، بطور مثال، استفاده از یک زمانسنج قابل مشاهده. محدود نمودن میزان توجه و تشویقهای کلامی ایی که در هنگام موفقیت کارینا به او ارائه می شد.
- ❖ فراهم نمودن فرصتهایی تا کارینا برای انجام فعالیتهایی که باید انجام بدهد حق انتخاب داشته باشد. حتی انتخابهایی نظیر اینکه به او اجازه داده شود تا تصمیم بگیرد که از کدامیک از مداد شمعی ها استفاده کند یا اینکه کدام فعالیت را انجام بدهد. این امور سبب خواهد شد تا احساس او در زمینه داشتن کنترل بر محیط افزایش یابد.
- ❖ ساختارمندی محیط فیزیکی پیرامون کارینا سبب می شد تا او عملکرد بهتری داشته باشد. اطمینان بخشیدن به کارینا که کلیه وسایل تطبیقی او نظیر صندلی ویژه و نوشت افزارهای خاص او در تمام موقعیت ها و در کلیه طول مدت انجام فعالیتش در دسترس او خواهند بود. در صورتیکه انجام فعالیتهای متفاوت سایر دوستانش در محیط سبب حواسپرتی و اختلال در تمرکز کارینا می گردد ، میتوان با استفاده از یک پارتیشن موجب کاهش این امر گردید.
- ❖ راهنمایی و هدایت کارینا در هنگام مواجهه او با مشکلات. به کارینا باید توضیح داد که او در هنگام بروز مشکلات ، به جای منتظر ماندن برای دریافت کمک از سوی افراد بزرگسال ، میتواند از دوستان و همکلاسی هایش درخواست کمک بکند.
- ❖ ادامه دادن به تلاش برای فراهم نمودن فرصتهایی برای کارینا تا شادی و خوشحالی اش را ابراز نماید. تشویق نمودن کارینا برای ابراز خوشحالی و خرسندی اش به سایر همکلاسی ها و دوستانش و نه فقط افراد بزرگسال.
- ❖ گفتگو و گفتمان صحیح و اصولی با کارینا در خصوص اینکه پس از انجام یک فعالیت اجباری و ناخواسته میتواند به یک فعالیت دلخواه و لذتبخش به انتخاب خودش بپردازد.

کاردرمانگر این راهکارها را با گروه آموزشی مطرح نمود و از آنها در این خصوص نظرخواهی کرد. او برای آموزگار و مربی و سایر افراد و پرسنل مشمول در این اهداف برای کارینا توضیح داد که هدف اصلی اینست که کارینا به تمرین مهارتهایش بپردازد و انتظاراتش را برای بالا بردن احساس توانمندی و مستعد بودن در زمینه فعالیتهای حرکتی ظریف برآورده سازد، همچنین با افزایش احساس توانمندی و شایستگی اش در محیط مدرسه سبب ارتقاء و بهبود انگیزه برای انجام کار در کارینا گردد.

انتظار می رود که ارتقاء سطح انگیزه برای انجام کار سبب تقویت اشتغال و پرداختن به انجام تکالیف مدرسه ای گردد و همچنین سبب تقویت تعامل او با محیط مدرسه شود. بنابراین برای او امکان تجربیات یادگیری گسترده ای فراهم میشود و در نهایت نتایج و بازده آموزشی وی بهبود خواهد یافت.

نتایج حاصله:

پس از چند ماه که برنامه مداخلاتی فوق الذکر در مورد کارینا اجرا گردید، او پیشرفتهای قابل ملاحظه و محسوسی در مسیر دستیابی به این اهداف از خودش نشان داد. همچنین سطح انگیزه کارینا برای انجام کار ارتقاء یافت. آموزگارش ، درمانگرش و سایر افراد شاغل در مدرسه گزارش نمودند که کارینا بسیار همکاری بیشتری از خودش بروز می دهد و رفتارهای توجه ای وی در طی فعالیتهای اجباری و ناخواسته نیز افزایش یافته است. توانایی کارینا در بدست گرفتن صحیح لوازم التحریر و استفاده بهینه از آنها بسیار بهتر شده است. اکنون کارینا حروف تشکیل دهنده نام خودش را تشخیص میدهد و با تعقیب نوشتاری بر روی آنها میتواند نام خودش را بنویسد ، همچنین به کنترل حرکتی بهتری دست یافته است. والدین کارینا گزارش نمودند که او به میزان بسیار بیشتری تمایل پیدا کرده است تا با اشیاء جدید و ناشناخته بازی کند ، حتی اسباب بازیهایی که بازی با آنها مستلزم مهارتهای

حرکتی ظریف بالاتری است. در نظر گرفتن موارد فوق الذکر چنین می نماید که کارینا در طی فعالیتهايش رفتارهایی حاکی از اعتماد بنفس بالاتری از خود نشان میدهد. بطور کلی، این پرسشنامه برای کمک به کاردرمانگر در زمینه مشخص نمودن نقاط قوت کارینا و نیازها و الزامات وی مفید بود و سبب بهبود برنامه مداخلاتی در خصوص کارینا گردید.

منابع:

- Andersen, S. P. (1998). Using the pediatric volitional questionnaire to assess children with disabilities. Unpublished master's thesis, University of Illinois at Chicago, Chicago, IL.
- Andersen, S., Kielhofner, G., & Lai, J. (2005). An examination of the measurement properties of the Pediatric Volitional Questionnaire. *Physical and Occupational Therapy in Pediatrics*, 25(1/2), 39-57.
- Awaad, T. (2003). Culture, cultural competency and occupational therapy: A review of the literature. *British Journal of Occupational Therapy*, 66(8), 356-362.
- Black, R.M., & Wells, S.A. (2007). Culture and occupation: A model of empowerment in occupational therapy. Bethesda, MD: American Occupational Therapy Association, Inc.
- Bonder, B. R., Martin, L., & Miracle, A. W. (2004). Culture emergent in occupation. *American Journal of Occupational Therapy*, 58, 159-168.
- Campinha-Bacote, J. (1999). A model and instrument for addressing cultural competence in health care. *Journal of Nursing Education*, 38(5), 203-207.
- Geist, R. (1998). The validity study of the pediatric volitional questionnaire. Unpublished master's thesis, University of Illinois at Chicago, Chicago, IL.
- Harter, S. (1983). The development of the self-system. In M. Hetherington (Ed.), *Handbook of child psychology: Social and personality development* (Vol. 4). New York: John Wiley & Sons.
- Harter, S. & Connel, J.P. (1984). A model of relationships among children's academic achievement and self-perceptions of competence, control, and motivation. In J. Nicholls (Ed.), *The development of achievement motivation*. Greenwich, CT: JAI.
- Iyengar, S.S. & Lepper, M.R. (1999). Rethinking the value of choice: A cultural perspective on intrinsic motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76(3), 349-366.

Kielhofner, G. (2008). *The Model of Human Occupation: Theory and application* (4th ed.). Baltimore, MD: Lippincott, Williams, & Wilkins.

Rotter, J.B. (1960). *Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement*. Psychological Monographs: General Applications, 80, 1–28.

Leininger, M. (1993). Towards conceptualization of transcultural health care systems: Concepts and a model. *Journal of Transcultural Nursing*, 4(2), 32-40.

Purnell, L. D., & Paulanka, B. J. (2003). *Transcultural health care: A culturally competent approach* (2nd ed.). Philadelphia: F.A. Davis.

Reilly, M. (1974). *Play as exploratory learning*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.

Rotter, J.B. (1960). *Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement*. Psychological Monographs: General Applications, 80, 1–28.

بخش دوم

ضمائم و پیوست ها:

پیوست یک - جدول کسب مهارت

پیوست دو - برگه های امتیاز دهی

فرم چکیده ارزیابی پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان (فرم یک)

فرم چکیده ارزیابی پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان (فرم دو)

فرم پیوستار انگیزه ی انجام کار پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان (فرم سه)

فرم ویژگی های محیطی

پیوست یک - جدول کسب مهارت:

جدول زیر خلاصه ای از تعریف مفاهیم نظری در مورد چهارده شاخص پرسشنامه انگیزه انجام کار در کودکان ارائه می نماید. در این جدول یک فعالیت خاص بمنظور توصیف و تشریح رفتارهای بیانگر شاخصه های مذکور مورد بررسی قرار گرفته است. توجه به این نکته الزامی است که این فقط یک مثال است و به منزله این نیست که حتما باید کودک در محیط بازی مورد مشاهده و بررسی قرار بگیرد.

شماره	شاخص	تعریف	مثال
1	بروز کنجکاوی	رفتارهای توجه ای و یا رفتارهای اکتشافی در مورد اشیاء ، حوادث و رخدادهای مردم و افراد	کودک در هنگام ورود به زمین بازی با نگاه کردن به اشیاء جدید و افراد ناآشنا در محیط توجه می کند.
2	اعمال آغازین	کودک تعاملاتش با محیط را در ساده ترین سطح آغاز می کند.	کودک دستش را دراز می کند تا اشیاء موجود در محیط را بگیرد.
3	اولویت ها و ترجیح دادن ها	انتخاب نمودن و یا بروز تمایل درونی کودک به یک شی و یا یک فرد مشخص در محیط .	کودک ترجیح میدهد تا سازه اش را با قطعات آبی رنگ بسازد.
4	تلاش برای تاثیر گذاری	اشتغال کودک با محیط پیرامونش بمنظور انجام یک عمل و یک پاسخ بدون در نظر گرفتن احتمال (خطر) شکست و عدم موفقیت	کودک ، بمنظور تولید صداهای قطعیه لگوهای ساختمانی اش را بر روی میز می کوبد.
5	تلاش برای پرداختن به موارد جدید	بکار گرفتن اشیاء جدید در محیط پیرامون و یا اشیاء جدیدی را در یک فعالیت قبلی و آشنا	کودک تلاش می کند تا با قطعات لگوهای ساختمانی اش یک طرح جدیدی را بسازد.
6	تداوم و استمرار در کار	ابراز و برقراری یک رابطه هیجانی - عاطفی طولانی مدت با فعالیت در حال انجام	کودک علیرغم موجود درخواستهای سایر همسالانش برای ملحق شدن به آنها در یک بازی دیگر، همچنان به کار خودش یعنی ساختن سازه با قطعات لگوهایش ادامه میدهد.
7	تکلیف محور بودن	استفاده از اشیاء و یا بدن خودش بطور هدفمند جهت رسیدن به هدف	کودک قطعات لگوهایش را در کنار هم بصورت ردیف می چیند

8	ابراز رضایت از مهارت	ابراز رضایت از کسب موفقیت در نتیجه تلاش و یا رضایت از کیفیت انجام کار	کودک بلافاصله پس از انجام تکلیف مورد نظر فریاد میزند که " من تونستم . من انجامش دادم".
9	تمرین برای کسب مهارت	جستجوی موقعیتهایی جهت رشد و گسترش مهارتهایش برای دستیابی به سطح قابل قبول و مطلوبی از توانمندی ها در نحوه انجام فعالیتها	کودک با تمرین و ممارست تلاش می کند تا یک قطعه را در بالای دیگری قرار دهد.
10	تلاش برای حل مشکل	تلاش برای اصلاح و تغییر اعمال و کارها در هنگام وقوع مشکل در حین انجام فعالیت	کودک در طراحی مجدد سازه خود ، قطعات بزرگتر را در قاعده قرار میدهد تا از فروریختن سازه جلوگیری کند.
11	پیگیری فعالیت تا پایان و تکمیل آن	تمایل و خواست کودک جهت انجام یک سعی و تلاش مستمر و پیگیر تا کسب نتیجه و هدف مطلوب	کودک به تلاش هایش آتقدر اصرار می ورزد و به تکرار می پردازد تا بتواند همانند طرح روی جلد را با قطعات لگوهایش بسازد.
12	استقبال از چالش ها	پذیرش موقعیت ها و یا فرصتهایی جهت کسب نتیجه ای فراتر از معمول ، و یا انجام کار با مواد و مولفه هایی کمتر از حد انتظار معمول	کودک تلاش می کند تا از همه بلوک ها و قطعات استفاده نماید تا بلندترین سازه ممکن را بسازد.
13	سازماندهی و اداره یا اصلاح محیط	تلاش برای ایجاد تغییرات و اصلاحاتی در بعضی ویژگیهای محیط بمنظور ایجاد بیشترین امکان عملکرد و انجام فعالیتهای چالش برانگیز	کودک تصمیم می گیرد تا شاخصه های فرعی و بیرونی را نیز بمنظور ارتقای سازه های ش در هم بیامیزد و تلفیق کند.
14	استفاده از تخیل و قدرت تصویرسازی های ذهنی	تلفیق و بکارگیری قوه خیال پردازی بعنوان ابزاری جهت بوجود آوردن چالش های تحریک کننده تر ، لذتبخش تر، هیجان برانگیزتر و مرکب و چندگانه برای ایجاد بستری برای بکارگیری مولفه های عالی تری از توانمندی ها	کودک چنین وانمود می کند که با شتاب و عجله در حال ساختن سازه آسمانخراش است که تا قبل از اینکه " کینگ کنگ " برسد .

پیوست دو- برگه های امتیاز دهی :

- الف - فرم چکیده ارزیابی پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان (فرم یک)
- ب - فرم چکیده ارزیابی پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان (فرم دو)
- پ - فرم پیوستار انگیزه ی انجام کار پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان (فرم سه)
- ت - فرم ویژگی های محیطی

فرم چکیده ارزیابی پرسشنامه انگیزه‌ی انجام کار در کودکان (فرم یک)

نام خانوادگی :	نام :
جنسیت :	تاریخ تولد :
پسر	دختر
نام آزمونگر:	

پیشنهادات مرتبط با جلسه اول	تاریخ جلسه اول : نام مکان :	شاخص	تاریخ جلسه دوم : نام مکان :	پیشنهادات مرتبط با جلسه دوم
	P H I S	بروز کنجکاو	P H I S	
	P H I S	اعمال آغازین	P H I S	
	P H I S	اولویت‌ها و ترجیح دادن‌ها	P H I S	
	P H I S	تلاش برای تاثیرگذاری	P H I S	
	P H I S	تلاش برای پرداختن به موارد جدید	P H I S	
	P H I S	تداوم و استمرار در کار	P H I S	
	P H I S	تکلیف محور بودن	P H I S	
	P H I S	ابراز رضایت از مهارت	P H I S	
	P H I S	تمرین برای کسب مهارت	P H I S	
	P H I S	تلاش برای حل مشکل	P H I S	
	P H I S	پیگیری فعالیت‌تاپایان و تکمیل آن	P H I S	
	P H I S	استقبال از چالش‌ها	P H I S	
	P H I S	سازماندهی و اداره یا اصلاح محیط	P H I S	
	P H I S	استفاده از تخیل و قدرت تصویرسازی های ذهنی	P H I S	

کلیدراهنما S: سطح خودبخودی و ناگهانی I: سطح تلاش اضافی پس از درخواست دیگران

H: سطح عدم تمایل و تردید P: سطح انفعال

خلاصه :

فرم چکیده ارزیابی پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان (فرم دو)

نام و نام خانوادگی :		
تاریخ تولد :		
جنسیت :	پسر	دختر
نام آزمونگر:		

جلسه اول													
تاریخ :													
نام مجموعه :													
S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O

بروز کنجکاوی	اولویت ها و ترجیح دادن ها	تلاش برای تاثیرگذاری	تلاش برای پرداختن به موارد جدید	تداوم و استمرار در کار	تکلیف محور بودن	ابراز رضایت از مهارت	تمرین برای کسب مهارت	تلاش برای حل مشکل	پیگیری فعالیت تا پایان و تکمیل آن	استقبال از چالش ها	سازماندهی و اداره یا اصلاح محیط	استفاده از تخیل و قدرت تصویرسازیهای ذهنی
--------------	---------------------------	----------------------	---------------------------------	------------------------	-----------------	----------------------	----------------------	-------------------	-----------------------------------	--------------------	---------------------------------	--

جلسه دوم													
تاریخ :													
نام مجموعه :													
S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H	H
P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P	P
N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O	N/O

شیوه امتیازدهی:

کلیدراهنما S: سطح خودبخودی و ناگهانی : I سطح تلاش اضافی پس از درخواست دیگران
 H : سطح عدم تمایل و تردید : P سطح انفعال N/O: عدم مشاهده / سایر موارد

خلاصه :

--

فرم پیوستار انگیزه ی انجام کار پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان (فرم سه)

افزایش حس توانمندی و کنترل	سطوح تکامل انگیزه انجام کار در کودکان	نام و نام خانوادگی : آزمونگر : تاریخ جلسه (اول / دوم) : نام مجموعه :	امتیازدهی پرسشنامه انگیزه ی انجام کار در کودکان نیاز به حمایت بیشتر					
			S	I	H	P	N/O	
	انجام عمل و کسب	استفاده از تخیل و قدرت تصویرسازی های ذهنی	N/O	P	H	I	S	
		سازماندهی و اداره یا اصلاح محیط	N/O	P	H	I	S	
	موفقیت	استقبال از چالش ها	N/O	P	H	I	S	
		پیگیری فعالیت تا پایان و تکمیل آن	N/O	P	H	I	S	
		تلاش و کسب شایستگی	تلاش برای حل مشکل	N/O	P	H	I	S
	تمرین برای کسب مهارت		N/O	P	H	I	S	
	ابراز رضایت از مهارت		N/O	P	H	I	S	
	تکلیف محور بودن		N/O	P	H	I	S	
	کاوش و شناسایی	تداوم و استمرار در کار	N/O	P	H	I	S	
		کاوش و شناسایی	تلاش برای پرداختن به موارد جدید	N/O	P	H	I	S
			تلاش برای تاثیرگذاری	N/O	P	H	I	S
			اولویت ها و ترجیح دادن ها	N/O	P	H	I	S
			اعمال آغازین	N/O	P	H	I	S
	بروز کنجکاوی		N/O	P	H	I	S	

کلیدراهنما

S: سطح خودبخودی و ناگهانی / بدون هیچگونه حمایت و تشویقی رفتار مورد نظر را بروز می دهد.

I: سطح تلاش اضافی پس از درخواست دیگران/ رفتار را فقط در هنگام وجود اندکی مشوق و حمایت انجام میدهد.

H: سطح عدم تمایل و تردید/ رفتار را فقط در هنگام وجود بیشترین میزان مشوق ها و حمایت انجام میدهد.

P: سطح انفعال/ حتی با تشویق و حمایت نیز رفتار را بروز نمی دهد.

N/O: عدم مشاهده / سایر موارد

تفسیر سطوح تکامل انگیزه انجام کار در کودکان

سطح کاوش و شناسایی: کودک تمایل خود را به تعامل با محیط در راستای تأمین هدف تجربه حسی و کسب رضایتمندی بروز می دهد. در این مرحله علاقمندی کودک به جستجو در محیط و نیاز به انجام اکتشاف ها و تجسس ها محیط های ایمن دیده می شود.

سطح تلاش و کسب شایستگی: کودک فعالانه به تعامل با محیط و ایجاد تاثیر و تغییر در آن می پردازد، مهارت هایش را تمرین می کند تا به معیارهای عملکرد هنجار دست یابد.

سطح انجام عمل و کسب موفقیت: کودک به شدت تلاش می کند تا توانمندی هایش را برای انجام یک تکلیف چالش برانگیز و دشوار افزایش بدهد و بتواند بطور موفقیت آمیز و مطلوبی آنرا انجام دهد.

فرم ویژگی های محیطی

نام و نام خانوادگی:		تاریخ و زمان جلسه ارزیابی:	
تاریخ تولد:		جلسه: اول دوم	
جنسیت:		پسر دختر	
<u>اشیاء در محیط</u>		<u>فضاهای محیط</u>	
<p>آشنا</p> <p>طبیعی</p> <p>مشابه</p> <p>ساده</p> <p>اندک</p> <p>سایر عوامل تاثیر گذار بر انگیزه انجام کار در کودکان:</p>	<p>نا آشنا و جدید</p> <p>ساخته شده</p> <p>متفاوت</p> <p>مرکب</p> <p>متعدد</p> <p>مجموعه ای که کودک در آن مورد مشاهده قرار می گیرد:</p> <p>طبیعی</p> <p>زیر فضای مسقف</p> <p>محیط آرام و بی صدا</p> <p>فضای ممکن برای تحرک: اندک</p> <p>کافی</p> <p>سایر عوامل تاثیر گذار بر انگیزه انجام کار در کودکان:</p>		
<u>شکلهای مختلف پرداختن به فعالیت</u>		<u>روابط اجتماعی در محیط</u>	
<p>فعالیتهایی که کودک به آنها می پردازد:</p> <p>آشنا</p> <p>ساختارمند</p> <p>تلاش و چالش کافی</p> <p>انتخاب شده توسط کودک</p> <p>سایر عوامل تاثیر گذار بر انگیزه انجام کار در کودکان:</p>	<p>انفرادی</p> <p>گروهی (ذکر تعداد افراد در گروه)</p> <p>آشنا</p> <p>همتایان و همسالان</p> <p>انتخاب شده توسط کودک</p> <p>سایر عوامل تاثیر گذار بر انگیزه انجام کار در کودکان:</p>		